No. 37—Vol.-LI

Friday,
11th September, 1953

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

★

Liberty Of Speech And The Press

Liberty of speech means that it is unassailed even when the speech hurts; liberty of the press can be said to be truly respected only when the press can comment in the severest terms upon and even misrepresent matters, protection against misrepresentation or violence being secured not by an administrative gagging order, not by closing down the press but by punishing the real offender, leaving the press itself unrestricted. Freedom of association is truly respected when assemblies of people can discuss even revolutionary projects, the State relying upon the force of public opinon and the civil police, not the savage military at its disposal, to crush any actual outbreak of revolution that is designed to confound public opinion and the State representing it.

—Mahatma Gandhi.

★

RACIAL DISCRIMINATION—AN AFFRONT TO MANKIND

The Prime Minister, Mr. Nehru, in his statement to the House of People, on August 17, said: "Our long struggle for freedom in this country led us to an understanding of and a deep sympathy with similar struggles in other countries. That was the basis of our policy even when we worked for our own independence. That policy inevitably continues today, not only as an inheritance from the past, but as an understanding of the present. Peace, it has been said, is indivisible. So also is freedom, and no structure of world peace can be built on the denial of freedom to the countries and large masses of people. It is a matter of deep regret to us that this basic fact is not recognised and given effect to in many countries.

"Racial discrimination and suppression has become one of the outstanding problems of today. We have no desire to interfere in the affairs of other couuntries, just as we are not prepared to tolerate any interference with our country. But there are certain factors which over-ride national boundaries and which affect the well-being of the human race. Among these factors is this question of racial discrimination and suppression of one race by another. This is an affront to men and women of Asia and of Africa, as well as to every sensitive human being. I have, therefore, ventured to express in clear language what we think of this inhumanity and complete denial of what the Charter of the United Nations stands for. I am certain that in saying so I have echoed the feeling of every single person of three hundred and sixty millions who inhabit this country, as well as of hundreds of millions of other peoples in Asia and Africa. We can never tolerate this idea of racial discrimination and inequality," Mr. Nehru said.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 11TH SEPTEMBER, 1953

The Late Hajee M. L. Sultan

IN the death of Hajee M. L. Sultan not only Durban but South Africa has lost a unique personality. He came to this country at an early age and worked as an ordinary labourer in the railways. He then entered into commerce and became one of the rich men of our community. There are so many rich men whom nobody knows; there have been so many rich men whose names nobody remembers or even cares to remember, because such men are living and have lived just fot themselves. Mr. Sultan was unique in that he did not live for himself but for others.

He amassed wealth by his own ability and business acumen but he did not keep it for his own comforts He truly kept it in trust for others. Unlike many he gave away large amounts liberally and ungrudgingly during his lifetime for the noble cause of education and that too without any distinction of race, colour or creed in a country ridden with race and colour prejudice. Mr. Sultan was a true Muslim. Hailing as he did from Madras he was a Tamil scholar and his knowledge of the Koran was more than many a Muslim. Some Muslims had tried to pursuade Mr. Sultan to give his wealth to his co-religionists only. This however did not appeal to him. "That is not what the Koran teaches us," he said to them. He deemed it his duty to give most of what he had earned for the benefit of those from whom he had earned and so a large portion of his charity has gone to the M. L. Sultan Technical College. He was, however, charitable enough to his co-religionists and gave a good sum to them for religious purposes. He gave also to the Natal University a liberal amount of £20,000 for non-European education, which was gratefully acknowledged by Dr. Malherbe when he paid an eloquent tribute to him at his graveside.

With all his wealth Mr. Sultan lived a very simple and austere life. He spent very little on himself. He knew the value of money since it was hardearned. Some people laid a charge against him of miserliness. But had he not lived as he did our community would not have derived the benefit it has done. This reminds us of an incident of the late Pandit Madan Mohan Malavia, the founder of the Benares Hindu University. While Pandit Malaviya was collecting funds for his University he was taken to a person who looked to be an ordinary villager. His very simple living conditions did not attract Panditji much and he was very doubtful if it was not a waste of time to have gone to him. And then a strange incident occurred which shattered even the last shred of hope of being able to get anything from this person. The night was drawing near and the lamp had to be lit. The servant who was lighting the lamp wasted one match stick and struck another. This enraged his master who took the servant severely to task for being so wasteful. This naturally shocked Pandit Malavia. On the other hand Pandit Malavia was received with the greatest respect and was accorded a most loving hospitality. The host was informed of the object of Panditji's visit. But that was all. Not a word was uttered by him in return The following morning when he was taking leave of his host the latter bidding his honoured guest farewell placed at his feet a cheque which ran into six figures. Pandit Malavia was shockingly surprised. It was a lesson that money was not meant to be squandered, nor was it meant to be hoarded. It was meant to be used in deserving causes in the service of mankind. Mahatma Gandhi commanded millions but he did not waste even a scrap of paper. It was that quality that characterised Haji M. L. Sultan. His personal appearance was always spotlessly clean, he was simply but well dressed and well mannered. Culture was writ in his face. Though a staunch Muslim his heart went out to all alike. The vast concourse of people representing all sections of the community and other non-Europeans and distinguished Europeans present at the funeral bore testimony to the esteem in which he was held by all. Though physically he is no more amongst us he will always be with us in spirit. His memory will be cherished not only by the present but by many generations to come. We firmly believe our salvation in this country lies in standing united as Indians and not divided as Muslims, Hindus, Christians, Parsees, Madrasis, Hindustanis, Gujaratis, Kathiawaris and the rest seeking to serve their own interests. We who are fighting against apartheid must begin with our own selves getting rid of this apartheid mentality. The late Hajee M. L. Sultan has, in this respect, set a noble example. The greatest tribute we can pay to the departed soul is to try even in a meagre way to emulate his very noble example. That is a legacy more valuable than all the riches Mr. Sultan has left to his children and to our community. May we all deserve it. The members of the Sultan family will find solace in the fact that their grief is shared by the whole community. May the departed soul rest in eternal peace.

NOTES AND NEWS

Death Of Hajee M. L. Sultan

ONE of Durban's oldest and well-known residents, Hajee M. L. Sultan, after a lengthy illness quietly passed away on Sunday, September 6, at the age of 83. The funeral which took place on Monday after offering special prayers at the Grey Street Mosque at 1 p.m., was attended by a very large concourse of people representing all sections of the Indian community, with a sprinkling of other non-Europeans and distinguished Europeans. His remains were interred at the Brook Street Muslim Cemetery. Eloquent tributes were paid by Mr S. Nattrass, principal of the M. L. Sultan Technical College, Dr. Narbeth, chairman of the College Committee, Dr. Malherbe of the Natal University and other leading members of the Indian community. Deceased leaves behind him four sons and four daughters to whom the sympathy of the whole community goes.

Reservation Of Separate Amenities Bill Passed In Assembly

The Reservation of Separate Amenities Bill was read a third time in the Union House of Assembly on Friday, September 4. The United Party, the Labour Party and the Native Representatives voted against the third reading. M. Harry Lawrence explained that his Party had voted in favour of the Bill at the second reading because the Party supported the principle of social separrtion. Although the Bill upheld the traditional policy of social separation the United was not prepared to support a measure that enforced partiality and inequality between the racial groups to a substantial extent, said Mr. Lawrance. The Minister of Justice Mr. Swart said that the Government were not prepared to leave it to the Courts to say how the policy of apartheid should be carried out.

Group Areas Permits

Replying to Mr. B. P. Bunting (Natives Representative, Cape Western) in the Assembly last week, the Minister of Interior, Dr. T. E. Donges, said that 58 permits had been granted under the Group Areas Act to Europeans in Durban to occupy premises formerly occupied by non-Europeans, and 95 permits to non-Europeans to occupy premises formerly occupied by Europeans. The respective figures for Johannesburg were 11 and 23 Cape Town 52 and 56, and Port Elizabeth 17 and 10.

An Impressive Function At The Gandhi Hall

It was a real treat to be present at the Mahatma Gandhi Hall, Lorne Street, Durban, last Monday afternoon, when the sixty-seventh birthday of Swami Sivananda, one of the saints living in Southern India, was celebrated by the Divine Life Society (Durban Branch). The proceedings commenced at 3 p.m. and ended at 6 p.m. After Mr. V. N. Naidoo, the chairman welcomed the guests, a brief sketch of the life and teachings of Swami Sivananda was given by one of the devotees. who said that though the Swami had renounced all and had be-

come a Sannyasi he did not leave the service of mankind. Since he had achieved medical qualifications he gave his service free to the sick. Dr. N. P. Desai, and Dr. S. S. Cooppan, M. A. M.Ed., Ph.D. who had, recently returned from India, after a sojourn of about three years, were the guest speakers. Dr. Desai quoted the Bhagavad Gita and spoke on "How to attain Salvation." Dr. Cooppan gave a learned discourse on "Divine Life" which was both instructive and inspiring. He quoted the example of Mahatma Gandhi, who, he said, lived a truly divine life which was worthy of emulation. Most impressive was the way the prayers were conducted and the devotional songs sung by Mrs. Ranganayagi Pather and Party and the Narandas family. It was really a thing which was rare not only in Durban but in Suoth Africa. The songs were sung harmoniously and the spiritual fervour was visible in them. They were bereft of the cinema style which seems to have become all too common in our music at almost all public functions. It was a worthy example to all those who celebrate the birthday of Mahatma Gandhi and even Shri Krishna. It is regrettable to have to say that such occasions are made, unconsciously no doubt, rather a mockery of. Both the organisers and the artistes of last Monday's very pleasant and inspiring function deserve to be most heartily congratulated for the beautiful manner in which the whole programme was carried out.

M. K. Gandhi Library

The thirty-second anniversary the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was celebrated at the Parsee Rustomjee Hall, Queen Street, Durban on Wednesday, September 2. The Rev. A. J. Choonoo was in the chair. It was a special occasion since the Parsee community celebrated their New Year on that day and the building which was long dilapidated had been renovated and the renovation had just been completed. Among the speakers were Mr. Nattrass, principal of the M. L. Sultan Technical College and Dr. Narbeth, chairman of the College Committee. All the speakers expressed their good wishes to the Parsee community on their New Year and paid a high tribute to the donor the late Mr. Parsee Rustomjee for providing the Indians with such an useful institution. Mr. Sorabjee Rustomjee thanked the speakers. After the termination of the function all those present were served with milk and packets of sweetmeats.

Durban City Council's Fine Gesture

At the function of the M. K. Gandhi Library last week the very happy news was conveyed by Mr. Nattrass that the Durban City Council had agreed to give £11,250 to the M. L. Sultan Technical College and the sum of £500 every year. When we think of the past when the then City Council had given two and a half acres of land most grudgingly and that too on lease after the late Rt. Hon. Srinivasa Sastri, the then Agent of the Government of India in South Africa had entreated the City Council on bended knees, for the Sastri College to which Indians had contributed no less than £20,000, the present gesture is certainly most thrilling and the Indian community will be profoundly grateful. If the same liberal spirit would be shown in other matters such as the provision of housing and other amenities and steps would be taken to remove the legitimate grievance of the non-Europeans in regard to the bus rank it would certainly pave the way for more happiness and contentment. Of course there can never be any happiness and contentment so long as there are laws affecting non-Europeans which place on them the stigma of inferiority.

INDIAN PHILANTHROPIST PASSES AWAY

(By Mr. Ashwin Chowdree, one who was very closely associated with the late Hajee M. L. Sultan)

INDIANS in South Africa will soon be celebrating their 100 years in this country during which period some among them have left their impress upon the country by their public deeds and spirit of generosity. Outstanding, unique and towering above all others will always remain the name of Hajee Malukmahomed Lappa Sultan who passed away silently from this world last Sunday after almost 50 years of unceasing toil and labour, in service of his community. Born at Quilon, Malabar in the Southern part of India, some 83 years ago, as a young lad of 16, he came out to South Africa as an early pioneer Indian immigrant in the service of the Natal Government Railways and for many a year he worked at the Berea Road Railway Station.

The Late Hajee M. L. Sultan

Here was a man, with a rare soul, strong and steadfast in his loyalties to basic human values, of humble birth and means, who was destined to revolutionise within a decade the concept of charity and generosity as is generally practised among our people. For like others among our people, his benefactions came not only after death by way of testament. Nay, his spirit knew no mortal limitations, for his inner self always revolted against the amassing of wealth for his own personal benefit—not for him the usual pattern of entrenching and securing the family wealth and possessions and as a mere gesture to give unto charity a negligible portion of one's estate—always you will find among ordinary mortals, the first consideration will be to benefit their children and their families—public benefactions occupy a secondary place. But with this richly spirit—the reverse was the case—first and foremost in his mind's eye there was always the picture of the poor, needy, illiterate and uneducated among his people. His prime considerations were for them and them alone. The fruits of sixty years of toil and sweat and labour must belong to them—no major family considerations of sentiment did he tolerate nor did he ever consider personal wants or comforts—he shunned extravagance and a life of plenty—his was a hard and stoic life—a hard and strict disciplinarian, his needs were the barest minimum just sufficient to maintain body and soul together—and thus with immense restraint and years of practice, he had, like Mahatma Gandhi, mastered the physical self, brought himself under complete control, living frugally and simply, denying himself pleasures and luxuries and a life of ease and plenty—the materialistic life was abhorrent to him. It was foreign to his nature and repugnant to his spirit. His richness lay on a higher plane—it transcended the transient and fleeting pleasures of the mortal life and found its home in things eternal and immortal; and always, ever always his mind's gaze was centred towards greater spiritual values. This, then, was the man Sultan, who gave away his riches for the cause of humanity, courageously and boldly without a flicker of remorse or regret. On the contrary, his spirit soared higher and higher at each great act of munificence. Among his many great acts of generosity, some ontstanding examples come to mind, £500 to Sastri College, later £1,500 to M. L. Sultan Avoca Indian School and several sums of £100 each to many institutions. Then came his final great act of sacrifice. One hundred thousand pounds in cash to found the M. L. Sultan Charitable and Educational Trust Fund, of which £17,500 was originally earmarked for the creation of the M. L. Sultan Technical College. The foundations of this College will be laid next month at Curries Fountain and this institution will finally cost £80,000. In comparison to the final cost his contribution does not appear great, but almost 15 years ago it gave the fillip, supplied the driving force and committed the Union Government through the Hugo Commission to this scheme. Viewed in that light this College with its thousands of students owes its origin to the dynamic and magnetic personality of this great man. Not satisfied with this his mind probed into further expansion of technical training for Indians all over Natal. He felt strongly that such institutions should not only be limited to Durban; but they should exist to cater for Indian youth all over the Province. He said the poorest among them lived and worked away from Durban. What of them? Finally he increased his original donation to thirty-three thousand pounds for the erection of Indian Technical Colleges as follows: one on the South Coast, one on the North Coast, one at P. M. Burg, with the main central College in Durban.

Then came his interest in University education and he has donated £20,000 to the Natal University. And now we find that in his Will he has bequeathed one-third of his entire estate to found an Educational and Hospital Trust Fund in the memory of his late wife Mariam. This portion of his estate is estimated

Continued on page 569)

The

New India Assurance

Company Limited

for

FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT

1919—1950

31 YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

	Rs.		Rs.
Fire Premium	1,70,32,179	Life Business in force exceeds ...	54,34,00,000
Marine Premium	56,04,844	Assets exceed	15,36,00,000
Miscellaneous Premium ...	35,84,968	Total claims paid over ...	17,95,00,000
Life Premium	2,88,79,302		

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

The

New India Assurance Company Limited

RUSTOMJEE (PTY.) LTD.

Directors: Sorabjee Rustomjee
Rustom Jalbhoy Rustomjee

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Cable & Telegraphic Address: "RUSTOMJEE" or "NIASURANCE"

EXPERIENCED, RELIABLE AGENTS MAY APPLY

Phone Nos: 25845, 29807 & 28513.—P.O. Box 1610.
74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

"NEW INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110

LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

BRADFORD CLOTHING FACTORY

Direct Importers and Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor RAMBHAI D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery, Enamelware, Stationery, Drapery, Crockery, & Wool.

Telegrams "META" Brokenhill. Phone 298. P.O. Box 65.

MEHTA BROS.

(PROP. M. D. MEHTA)

Wholesale Merchants and Clothing Manufacturers

We specilaise in Manufacturing OVERALL AND BOILER SUITS

Supplied To Trades Only

LIBERAL PERSPECTIVE

THE UNITED PARTY AND THE ELECTION

PAST, PRESENT AND FUTURE

By C. W. M. GELL

V

THE conclusion of these articles is that a new South African era opened in 1948. First, the last of the great Boer generals who have dominated our politics since Union was nearing the end of his span and henceforth personalities and personal loyalties were to count less than party policies and allegiances. Secondly, the victorious party in 1948 was no ordinary political party but a "Nation" within a nation. Geographically more evenly distributed than its opponents, it could win on a minority of White votes. Thereafter, the insistent clamour of its racial jingoism, the indoctrination of the preponderant section of the White youth and the fullest exploitation of the possibilities of the electoral gerrymandering ensure that it will not be voted out in the foreseeable future. Just possibly an economic blizzard or grave external crisis might shift it. But it is proof against all ordinary appeals to reason and any probable swing of electoral favour. It will get stronger before it gets weaker.

Thirdly, by bringing to the surface all the underlying European assumptions about White superiority and Black inferiority and making them the basis of a militant racial ethos arrogantly applied just when the rest of the world is shaking off its chains, the Nats, not only ruled out any return to "the traditional South African way;" they instigated the active consolidation of a united non-European opposition. This showed itself last year in the Defiance Campaign which was conducted with a dignity and restraint few thought possible. The riots were partly the result of administrative provocation—the strong-arm retaliation to strong-arm methods; and partly a further symptom of the acute racial tension which produced the Defiance Campaign. The Swart Acts will not prevent such unpremeditated outbursts of violence. But they have made it impossible to carry on non-violent passive resistance on the original lines. Though we cannot yet foretell its form, we can be absolutely sure that the prosecution of Nat. racial policies will stimulate increasing opposition and resentment among non-Europeans, which now have no legitimate outlet.

The Nats. are convinced that they can impose their will by force. For a little while they probably can. But all Asian and African history is there to prove that, even if the whole White population gangs up against the Blacks (as I hope and pray it will not), one-fifth of the population will find it physically impossible, morally indefensible and economically ruinous to hold down the remaining four-fifths by force, once the latter have developed unity, a capacity for self-sacrifice and the technique of mass action through some form of passive resistance or industrial non-co-operation. Afrikaner Nationalists of all people should understand the probable strength of movements intrinsically so similar to their own. By dividing the country between White and Black nationalisms implacably opposed, the Nats. are hurtling South Africa to disaster.

What then should be the attitude of those Europeans who do not share this passion for self-destruction?

I am sure our duty is to recognise frankly that it is pointless trying to devise a strategy to regain power in 1958. That could only happen through the impact of outside events which we cannot command. We must fearlessly face the prospect that either the Nats. will rush us over that Gadarene slope, in which case nothing can save a White community determined to immolate itself, or South Africa will be saved by a sufficiently large number of politically enfranchised Whites coming to realise in time that catastrophe lies immediately ahead. Since we cannot plan for White jingoism run amok, we must prepare for the second possibility, however remote is now seems. For if it should ever eventuate, it is crucially important that there should exist a rallying-point for all men of goodwill when the scales drop from their eyes.

So far the U.P. has conspicuously failed to provide such a rallying-point. It is too early yet to judge the two new parties which seek to meet this need. One explicitly and the other very tentatively represent the still small voice of European conscience in racial matters. And one, therefore, views with the greatest alarm the U.P. reaction of "Thank heavens, now no one will suspect *us* of liberalism." For if the U.P. is to oppose the Nats, only on the republican and English-Afrikaans differences it will gradually move even further towards them on the colour issue. The M.P. for Turffontein has already served notice on Labour, which alone at the last election had a progressive racial policy, to accept the U.P. position or get out of the United Front. And since the colour question dominates our political scene, it is only a matter of time before the Nats. and U.P. (if it continues to muddle along as at present) come so close together in face of rapidly deteriorating race relations that the U.P. will cease to have any convincing reason for separate existence.

We, therefore, plead with the U.P. to have the courage now to put before the country, as only it effectively can, the one clear-cut alternative *goal* to White domination: the liberal goal of equal rights for all civilised men and equal opportunities for all to become civilised. This is an old and honourable part of the party's own tradition, from which it has steadily retreated since 1948 in a sort of panic before the Nats.' appeal to all the baser political emotions. The threefold alternative of total apartheid, equality or a middle way is false. All are agreed that partition is practically impossible. But the so-called middle way turns out on inspection to offer no better prospect than a running fight between White and Black nationalism.

The goal of equality of human status is not only the necessary moral corollary of economic integration; it is the only objective which squares with our professions of religion and morality and on which we might secure the consent and loyalty of our non-European majority. But when that is said, there is room for divergence of opinion about speed and the scope of each stage in the process. The liberal does not stand for immediate adult suffrage which might "lead to the domination of primitive tribesmen," as one newspaper offensively put it. But I believe that the U.P. can only regain its soul and its integrity as a party with a distinctive policy by setting itself firmly against Nationalist herrenvolkism as a matter of principle. And to do this it must clarify its thinking about the objective at which it aims.

If the U.P. will adopt the old Cape principle, there are three chief things for early consideration. First, to suggest some method of enlarging the non-European franchise as soon as possible. Labour had a plan to extend the Cape Native franchise to other provinces on a basis of Standard VI education. Liberals advocate a loaded franchise on the common roll as being less likely to divide parliaments and municipalities between colour groups with sectional loyalties. Whether either of these or some other way is chosen, the idea of getting more politicians accountable to more non-European voters is sound, because only this will breed the multi-racial outlook essential to a true plural society. Secondly, the industrial colour bar must gradually be replaced by the principle of equal pay for equal work, regardless of race. For a long time this will favour the better-educated European. But, as skilled shortages develop, non-Europeans will be trained to fill them; and it will then be proved that equality of economic opportunity is not detrimental to White interests but will enable the whole economy to expand by providing both more efficient labour and a larger consuming class. Thirdly, the abolition of the Pass Laws, few of which are effective, would do more than any other single act to restore goodwill among the races. These laws are not only a badge of inferiority, they discredit the whole system of law and those who have to administer it in the eyes of Africans liable to instant arrest with all its attendant discourtesies.

If the U.P. would indicate its willingness even to consider these three matters (or any other way of achieving their aim) the way would be open for it to recognise Labour, Liberal and Federal as friendly fellow travellers, each seeking along a parallel path for the key to the future of a South Africa commanding the respect and loyalty of all its peoples. The survival of our country and our civilisation depends upon finding that key. Even now, when opposition morale is at its lowest and its electoral chances slight, is the time to begin affirming its faith that those whom Mr. Swart so elegantly termed "barbarians, semi-barbarians and cultured barbarians" are men like ourselves, many of them still at an earlier stage of development but all sometime potentially responsible citizens. We have to carry them with us and into our civilisation as they reach maturity. Thus, while we hold this faith before our fellow-Whites against the day when sanity may again prevail among them, we shall also provide a refuge from despair for both Europeans and non-Europeans who from their different positions see no solution but the use of repressive or revolutionary force.

No one can say dogmatically that this way will work. But it *may*, if we can preserve the possibility of men learning to live, work and vote as men, and not as units of hostile racial blocs. All other roads lead to certain disaster.

EFFECT OF GROUP AREAS ACT ON SCHOOLS

DR. S. COOPPAN BEFORE LAND TENURE BOARD

DR. SOMASUNDRUM COOPPAN M.A. M.E.D. P.hd. lecturer at the Sprigfield Training College, Durban gave evidence before the Land Tenure Board last week at its resumed sitting to consider the proposals for the race zoning of Durban.

Dr. Coppan told the Board that he had done research on Indian education in Natal and that this was the subject of his thesis for his doctorate.

He had studied the plans and maps of the Durban City Council in regard to the proposed race zoning of the City and had worked out the effect of the proposals on the Indian schools in Durban on the basis of the number of schools in existence and the number of pupils attending them as disclosed in the Statistical Supplement of the Natal Educational Department of September 1952, for the purpose of his evidence before the Board.

Dr. Cooppan said that in Natal there were 238 schools of which 168 were government-aided with a total school population of 61,493. In Durban alone there were 96 schools made up of 14 Government, 75 Government-Aided and 7 Private Registered schools, with a total of 29,351 children. These figures include 9 platoon schools and hence the number of school buildings in Durban was 87.

Dr. Cooppan analysed the situation of the Durban schools in relation to the proposed group areas. He stated: "36 schools with 13 497 children fell in the working areas; 23 schools with 6,137 children in the proposed European group areas and 6 schools with 1,501 children in the proposed Coloured area, add to this the 5 branches of the Technical College with 2,666 students which fell in the Working areas, making an overall total of 79 schools with 23,801 students affected by the proposals. These schools and the children involved will have to be accommodated in the proper areas if the Group Zoning plans were adopted.

Dr. Cooppan stated that a conservative figure of 9,000 pupils of school going children in Durban were without schools and their accommodation was an additional problem which must be considered in conjunction with those affected by the proposals.

In answer to Mr. J. N. Singh, Dr. Cooppan stated tha the had estimated that the financial costs involved in replacement of the schools affected. "The estimated cost of a classroom to accommodate 40 children is £16,00. The Province in erecting Government schools has paid on the average of £2,000 per classroom. Working on the former basis it will cost £540,800, £246,000 and 64,000 to replace the schools involved in the working, European and Coloured areas respectively. A total of £848,000 would be required to build the schools necessary. On the average requirement of 4 acres for a primary school and 8 acres for a secondary school, and the average size of a school of ten classrooms, 228 acres of land would be required. Even at a £1000 per acre this would cost 228 000, said Dr. Cooppan.

Dr. Cooppan pointed out that annually provision had to be made for the normal demand for the accommodation of about 2500 pupils. This alone would involve about 63 classrooms at a cost of £100,800.

The problem had to be considered in relation to the normal expenditure of the Province on education of Indian children which in recent years showed a more sympathetic and liberal spirit. The Province had spent between £30,000 and £40,000 on capital development and grants in-aid towards school buildings on an estimated figure was between £40,000 and £60,000 At this rate of financing only the normal requirements could be met and the problem of the backlog of children and replacement arising from the group zoning proposals would not be touched," concluded Dr. Cooppan.

Ban On More African And Indian Leaders

Mr. N. R. Mandela, D. Tloome and of Mavieso, members of the executive committee of the African National Congress, and Mr. Y. Cachalia, joint secretary of the South African Indian Congress have been banned from attending any public meeting.

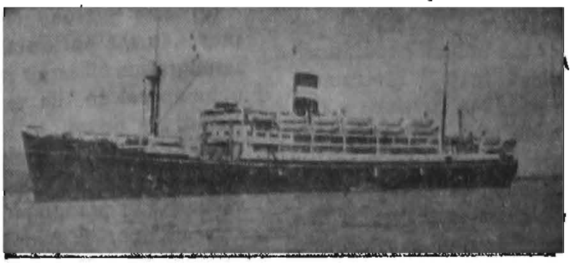

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala arriving Sept. 28. Sailing October 3 for Bombay

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£75—15—0
Second "	"	"	"	50—13—0
Inter-Class	"	"	"	34—3—0
Unberthed	(Deck) without food			21—3—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add.: "KARAMAT."

NOW DIRECT FROM **BOMBAY**

MAGIZINES, NEWSPAPERS, BOOKS CAN BE DESPATCHED TO YOU INSTANTLY—AND REGULARLY

WHEREVER YOU ARE, whatever your taste in books and magazines, **INDIAN ENTERPRISERS** can always serve you with their comprehensive service. We can supply you any Indian book, magazine or publication, published in any Indian language, including English, Gujarati, Hindi, Urdu, Tamil or any other language, at publisher's rate.

Order your requirement of book and magazines from us

We Supply Indian Magazines On Monthly Rates As Well As Annual Subscription Basis

Some interesting Indian magazines you would wish to read (rates mentioned are for one month's supply):

FILM MAGAZINES:		GENERAL MAGAZINES:	
Filmindia	6s.	Flair	10d.
Filmcritic	4s 6d	Illustrated Weekly	
Filmfare	2s	Of India	7s. 6d
Film Age	2s.	Modern Review	3s.
Movie Times	2s.	March Of India	4d 6d.
Picturegoer	1s	Onlooker	3s.
Picturepost	2s.	Orient	2s. 6d.
Talk-a-Tone	2s.	United Asia	3s
Motion Picture		Trend	2s. 3d.
Magazine	1s. 6d.	Indian Review	1s. 6d.

Also Of Great Interest :

Stars Of The Indian Screen (a few copies are still available): 10 Shilling per copy

Star Profile (A photographic biography of Indian filmstar Nimmi): 7s. 6d. per copy

Send Your Order With Proper Remittance

Indian Enterprisers

P.O. Box 6541
2/23 Nanak Nivas, Bombay-26 (India)

INDIAN PHILANTHROPIST PASSES AWAY

Continued from page 565)

at £30,000. A further donation of £4,000 to the Malvern Indian School follows. But let us stop here. There is no end to his acts of public charity.

Such men are rare in human history. Such gems are Heaven's own gift to mankind. His destiny fulfilled, his life's labour done, Sultansahib has gone to the land of immortals. We here in this world will always find him enshrined in our hearts. For many a year to come the pages of South African Indian history will be replete with anecdotes about him and there will be many a chapter written on the life of this remarkable, amazing personality, who brightened the life of his people and left behind a burning flame of service which neither time nor memory will ever dim or extinguish.

TALK OF UPROOTING UNDER GROUP AREAS PREMATURE

—DURBAN TOWN CLERK

TALK of uprooting and displacement under the Group Areas Act was premature, said Mr. W. L. Howes, Durban's Town Clerk, addressing the Land Tenure Advisory Board in the city. The City Council had been conservative in proposing full group areas and few people were affected.

Nearly all the areas proposed by the Council were "undated areas" from where there would be no compulsory movement.

Mr. Howes asked the Board to allow the minimum period prescribed by the Group Areas Act (one year) for the movement of people from the proposed full group areas, such as Reservoir Hills and Block AL on the Berea.

The Council had been so conservative in proposing full group areas, that it thought this was a reasonable request. Few people were affected, and the compulsion would apply equally to Indians in Block AL and to Europeans in Reservoir Hills.

Where people could not find alternative accommodation without hardship, they could apply for permission to stay longer.

Mr. Howes was arguing on behalf of the City Council at the end of four weeks of evidence on the race zoning of the city.

The Council expected that the voluntary movement which would take place as a result of the persuasion of the establishment of "undated areas" would achieve racial change without compulsion.

Plans advanced by the Natal Indian Organisation contravened nearly all the principles enunciated at the hearing. These plans would perpetuate and intensify the most undesirable feature of the present situation.

The City Council had been supported by the Reference and Planning Committee, which was completely divorced from local European politics. That was the answer to the contention that the City Council was influenced by local European political pressure.

Mr. Howes said that the key to the puzzle was the Berea ridge. It was a step towards a proper solution of the problem that the zoning of the Berea ridge at European had not been challenged.

European Belt

In view of this acceptance, and in view of the indisputable European character of Westville south of the Palmiet River, a broad European belt linking the Berea and Westville was necessary. Sherwood and Wyndene had also been generally accepted as Europehn.

Referring to applications that the compulsory provisions of the Act should not be applied to Indian in the Block AL area, Mr. Howes said that these formed part of the very people who caused the Group Areas Act to be placed on the Statute Book. Many of them had bought property and occupied property when they knew they should not do so.

Advocate Albert Christopher who had gone to St. Aidan's hospital owing to a heart attack returned to his home at Greenwood Park on Monday.

"Distin's 1953 Seed Catalogue Price List—listing not only Seeds but all Garden Requisites. Write for a free copy: Distin's Seeds (Pty) Ltd. Box 2060, Johannesburg."

A DISTINGUISHED Q.C. VICTIM OF BAN

IN the course of a letter addressed to the Minister of Justice; Mr. C. R. Swart, the South African Indian Congress writes:

The South African Indian Congress is constrained to lodge its strongest protest against the ban imposed, under the Suppression of Communism Act, upon Mr. A. Fischer, Q.C., an outstanding defender of Peace and civil liberties and a stout champion of harmonious relations between the white and non-white sections of our population.

We wish to point out that the Indian people and indeed, the non-white people as a whole, look upon Mr. Fischer as a great friend and ally in the fight against the pernicious colour-bar and apartheid system and for fairplay, justice and democratic rights for all South Africans.

We further make bold to say that Mr. Fischer represents the best and the finest traditions of the Afrikaner people and it is given to men of his vision, outlook and conviction to bridge the ever-widening gulf in race relations in this country.

That the Suppression of Communism Act should be so blatantly used to impose ban on the political and public activities a patriot whose selfless devotion to the cause of the country and all its peoples is beyond question, provides ample proof that this Act has been placed on the Statute Book solely for the purpose of restricting the civil liberties and freedom of association of those who have openly and actively voiced their opposition to all facets of Nationalist policy which contravene the basic principles of democracy.

Aryan Sports Club Port Elizabeth

The 23rd annual general meeting of the Aryan sports club was held in the Gujrati Hall. The following officials were elected for the ensuing season: life patron: Mr. J. Druwe; patrons: Messrs P. Makan, T. E. Dullabh, L. Nagar, B. Dajee, N. F. Bansda; president: N. Umley; vice president: N. M. Vaghmaria, B. J. Govindjee; secretary: R. Bhana; asst. sect. L. Daya; treasurer: E. Ranchhod; captain: N. Umley, vice capt: R. Bhana; score keeper D. Daya; delegates to C.P.I.C.U.: R. Bahana and M. Ranchhod; table tennis section: captain: I. Bansda; vice captain: B. J. Govindjee.

TROUBLED WATERS

By JOHN O'HIND

This book deals with that period of Indian history when three empires were at a clash with each other on the Indian Peninsula. The Mughal Empire was breaking up; the Maratha Kingdom was declining; and the British were establishing themselves. The story is full of suspense, keeping the reader engrossed in the acts of heroism and valour, naval bombardment and piracy on the high seas, escapades, a chase with bloodhounds, and romance. Order your copy as soon as possible, as there are only a few copies on sale at our office.

Price 10s.

Available at:

'Indian Opinion', P/Bag, Phoenix, Natal.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

9 Adams Arcade, 40 Market Street, Johannesburg

NEW BOOKS

A Nation Builder At Work —By Pyarelal 1/6

Why Prohibition —By Kumarappa 1/-

Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi 15/-

Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar 2/6

The Wit And Wisdom Of Gandhi —By Homer A. Jack 22/-

Obtainable from:

'INDIAN OPINION' P/Bag, Pheonix, Natal.

SHINGADIA STORES

(Prop: Premier Silk Bazaar Ltd.)
Direct Importers

Drapery, Outfitting, Fancy Goods, Oriental Curios Etc. Etc.

P.O. Box 111. UMTALI, S. Rhodesia.
Telegrams: "Premsilk" Phone: 2523.

PREMIER WHOLESALERS

(Members of the Mashonaland Wholesalers Association)

Everything for the African Trade. Prints, Khaki, Calicos, Blankets, Shoes & Fancy Goods.

P.O. Box 319. Phone: 2523/Extn 1.
UMTALI, S. Rhodesia

RHOD-INDIA LIMITED

Exporters, Importers & Manufacturers Representatives

Piece Goods, Hosiery, Jute Goods.

Enquiries Solicited. Prompt Attention.

"Aryan Mahal" 6th Floor,
Plot 43, "C" Road,
Churchgate Reclamation,
Cables "Indorhod." BOMBAY, INDIA.

Phone Day 24169 Phone Night 833549

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufacturers of all classes of Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 14 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths, accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.3

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

SWEETMEATS

PURE WHOLESOME HEALTHY

★ APPETISING—
★ DISTINCTIVENESS of Flavour.
★ Combined with INGREDIENTS of the PUREST QUALITY go into the making of our SWEETMEATS.
★ Made by our experts whose knowledge and experience of the delicate art of preparing these Oriental DELICACIES.
★ Assure YOU of the most PALATABLE SWEETMEATS money can buy anywhere in SOUTH AFRICA.

અમે દરેક જાતની મીઠાઈઓ બનાવીએ છીએ
બહાર ગામના ઓર્ડરોને સંભાળથી તાકીદનું ધ્યાન આપીએ છીએ.

★ Great care is exercised in the PACKING and DISPATCHING of country and foreign orders.
★ WE assure you of PROMPT, HYGENIC SERVICE with the GUARANTEE of SATISFACTION.

We specialise in:
Birthday Cakes, Wedding Cakes, High Class Fruit Cakes, Pastries, and Naan etc.

Victory V Lounge

(Cnr: Grey & Victoria Streets,)
Phone 24965 — DURBAN.

Pakistan News

(From Our Own Correspondent)

Karachi, August 1953.

SINCE the latter part of July, Indo-Pakistan relations have undergone many stresses ending, so it seems at this juncture, in a favourable prospect! The events of the recent past will be familiar to readers of 'Indian Opinion.' Mr. Nehru was received in Karachi with a welcome whose sincerity he cannot have doubted and his conversations with Mr. Mahomed Ali were, on both sides, conducted with frankness and honesty of purpose. As it turned out, it was fortunate indeed that this was so.

At the Karachi meeting it subsequently appeared that the degree of material progress was not great, but this general feeling was partly attributable to reaction after the unduly high hopes which had been set upon Mr. Nehru's visit before it actually took place. The wish of Pakistan to reach a settlement with India was father to the thought that at the Prime Ministers' meeting all would be straightened out finally, but considering the complexities of the problem, such expectations were unjustified. Nevertheless, determined efforts were made. The comparatively minor question of the Bengal enclaves seems to have been settled subject only to a tidying up of detail. As to the problem of evacuee property, it is believed that Pakistan made an all-out effort to solve the difficulties by a proposal that on both sides existing legislation should be scrapped and former owners of property be put back into possession of what they abandoned at the time of partition. At all events, conversations between the Advisers to the Prime Ministers continued in Karachi for several days after Mr. Nehru returned to Delhi. The vital canal water dispute seems to be bound up in the settlement of an overall scheme to utilize the waters of the Indus to the maximum extent in which plan the World Bank may well take a significant and valuable interest.

There remains the question of Kashmir and Mr. Nehru stated quite plainly, after his visit to Karachi, that in this matter there was no progress to report.

Such was the position when, shortly after Mr. Nehru's departure, strange and disquieting news of Kashmir burst upon the world. As is now well known, Sheik Abdullah was dismissed from office, there was civil unrest and disturbance and the new Chief Minister, Ghulam Mohammed Bakshi, signified his accession to power by some demonstrations of xenophobia said to arise from evidence of foreign interference in Kashmir affairs in which connection the name of Mr. Adlai Stevenson has been mentioned.

It is not surprising to learn that the reaction in Karachi was immediate and sharp, and it cannot be concealed that the mood of Pakistanis was of anger and bewilderment. On August 14, all Independence Day celebrations were cancelled except for the military march-past at which the Governor-General took the salute. Immediately thereafter Mr. Maho-Ali flew to Delhi to discuss with Mr. Nehru the new situation in Kashmir.

The Pakistan Prime Minister was received with a generosity at least equalling the reception accorded to Mr. Nehru in Karachi and the two statesmen were able to proceed at once to discussions. As we have remarked, it was fortunate that the Karachi talks were conducted in an honest spirit since thereby a basis was formed for the Delhi conversations, the results of which have just appeared. Mr. Mahomed Ali has confessed that he is not entirely satisfied and, indeed, one is entitled to ask why Mr. Nehru has stipulated a date as late as April 1954, by which the Plebiscite Administrator shall be appointed to the task. Since Mr. Nehru has consistently conceded a plebiscite in Kashmir and since so many years have passed, the passage of another eight months seems to call for explanation. The suggestion that the Administrator shall be appointed from one of the Great Powers appears unobjectionable for integrity and ability are by no means the monopoly of big battalions.

We shall not pursue controversy further, but there is something more to be said of particular interest to Pakistanis. Mr. Mahomed Ali has avoided a crisis and in doing so has shown wisdom. His career as Prime Minister has had a promising start which will add to the popularity he has already earned by his affable and engaging personality. Unlike many so-called democratic leaders whose first care, on reaching office, is to surround themselves with the trappings of power, Mr. Mahomed Ali prefers to be accessible. On a Sunday evening, he thinks it proper (as indeed it is) to drive his family to Clifton beach and there stroll along the sands among thousands of other Karachi dwellers seeking the fresh sea air. This conduct may not please those dressed in a little brief authority, but it endears him to his countrymen.

Gas Well Discovered

Some months ago, the Pakistan Petroleum Company Ltd., a subsidiary of the Shell group, but in which the Government of Pakistad has a thirty per cent. interest, discovered at Sui, in Baluchistan, a natural gas well which promises to be a valuable asset. It is stated that this well can deliver a million cubic feet of gas every day for the next fifty years. Plans are now being made to pipe the gas as far as Karachi where, as well as at various points along the pipelines, the gas will be used as a fuel for many purposes including industry. There is no reason why a system of domestic distribution should not be installed in the new capital so that housewives can equip themselves with modern domestic appliances and use them inexpensively. The gas will serve admirably at thermal coal and fuel oil. It is intended, among other things, to use the gas at the fertiliser factory which it is proposed to erect at Kashmore, in Sind, about twentyfive miles from Sui. This fertiliser factory will be additional to that now under construction at Daudkel in the Punjab.

The Kashmore factory, which will use as a raw material the extensive gypsum deposits lying in the area, will have a valuable market for its products when the Lower Sind Barrage, located on the Indus at Kotri, is completed in 1954 as now expected. This barrage was originally estimated to bring into cultivation about 1.6 million acres of land but current reports now state that the area will be much greater amounting to about 2.75 who desire to acquire areas for cultivation. The crops to be raised comprise cotton, rice, wheat and sugarcane. Probably also there will be market gardening, orchards and tobacco. A scheme is under preparation for the construction of sugar factories in Sind which will use the sugar cane thus grown and experimental sugar cane farms are being started to develop species most suited to Sind soil and climate and, at the same time, capable of giving the maximum sucrose content.

The bringing into cultivation of this vast area will mark a tremendous advance in the potentialities of Pakistan. The cotton production will bring substantial additional foreign exchange earnings, while the production of sugar and food grains will not only save heavy expenditure abroad, but will avert any future recurrence of foodgrain shortage such as very recently occurred.

Indeed, it is worth noticing that although, in the last year or so, the public mind has been focussed on Pakistan's trade problems, there has been steady progress in fundamental development. In our last letter to 'Indian Opinion,' we referred in some detail, to progress in industry, but we made no mention of the hydro-electric schemes at Dargai, Rasul, Warsak, the Malakand Extension as well as the Karnafulli Scheme in East Bengal. The construction of the Naval Dockyard at Karachi is going steadily ahead and now the well-known German firm of Krupp has signed an agreement to undertake investigation of the iron ore deposits in Punjab and Chitral from which it is believed that an annual production of 500,000 tons of pig-iron is possible. The enormous quantities of cheap electricity from the hydel schemes we have mentioned will provied the means of iron and steel production, thus overcoming the problem of inadequate and satisfactory coal supplies.

Despite the commercial ups-and-downs and occasional political convulsions of a domestic sort, one has the impression that, in a quiet way, Pakistan is moving ahead. It is no wonder that cool brains look for years of peace so that the work of construction may be completed and yield its fruits.

VACANCIES AT INDIAN AND COLOURED SCHOOL

FOR STANDARDS VI, VII VIII

Accommodation available for a limited number of Pupils for Standards VI, VII and VIII at the Pietersburg Indian and Coloured School. Interested parents should contact the undersigned before the 15th day of October 1953.

Arrangements for Boarding and Lodging will be made if the demand necessitates it. Parents will be adviced in good time of the acceptance or non-acceptance of their children.

Write to:

The Secretary,
School Parent Committee,
P.O. Box 220,
Pietersbuag, T'Vaal.

Always Better. Better Always.
Are Kapitan's Tempting
Sweetmeats.

For nearly half a century we are leading in the manufacture of Quality Sweetmeats and Cakes.

TRY US FOR THE LATEST INDIAN RECORDS.

Address:

KAPITANS BALCONY HOTEL,

(KORNER SWEETMEAT HOUSE)
Corner Grey and Victoria Streets
DURBAN.

Phone 23414. Tel. Add. 'KAPITANS.'

P.O. Box 96. Phone 24471.

To Furnish Your Home Economically
See

LALA BABHAI & CO. (PTY.) LTD.

Show Rooms At 107 Prince Edward St. & 78 Victoria St.,
DURBAN.

Stockists of:—
NEW & RECONDITIONED FURNITURE & HOUSEHOLD EFFECTS. RADIOS & RADIOGRAMS, MUSICAL INSTRUMENTS, SEWING MACHINES & OFFICE FURNITURE Etc.

Exporters and Commission Agents for Natal Fruit and Vegetables. We specialize in green ginger and Indian Vegetables. Wholesale only. Write for particulars Box 96, Durban.

YOUR GARDEN'S SUCCESS—Begins with Good Seed

Our Long Experience is your Guarantee

Try our Famous

IMPORTED & GOVT. CERTIFIED VEGETABLE & FLOWER SEEDS

Available in Bulk and Packets

A. B. NAIDOO & SONS

(Established 1917)

Stockists of:—
GRAIN, FERTILIZER, HOES, PLOUGH PARTS, HARDWARE & GROCERIES at Competitive Prices.

Phone 21213. Tel. Add.: "GREENFEAST."
145 Brook Street, DURBAN.

WE SELL ONLY ONE GRADE OF SEEDS—ABSOLUTELY THE BEST.

Tel. Add: "Charoiar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
&
Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Imprters & Exprters & Genera l Cm missin Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG.
Phones:— Business 33-0711, Residence 33-5961

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods, and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

INDIAN SCHOLARSHIPS FOR COMMONWEALTH COUNTRIES

IN pursuance of their desire to promote cultural relations between India and foreign countries and to extend educational facilities available in India to students of other countries, the Government of India propose to award 100 scholarships to Indian and indigenous students from Commonwealth and foreign countries for higher studies in India during the year 1954. The following allotment has been made for South Africa:

(i) Non-Indian students—African 1, Coloured 1; (ii) Students of Indian origin domiciled in the Union of South Africa 4.

Scholarships will be awarded for studies in the Arts and Humanities, Science, Agriculture, Medicine, Nursing, Technology, Education, Law, Commerce, Forestry, Veterinary Science, Civil Engineering, etc. Preference will be given to students desiring to take up post-graduate courses. But applications for post-Matriculation courses will also be considered. Applications of students below 19 years of age will not be entertained for post-graduate courses.

Consideration will be given to students who have already had some training in South Africa in the course which they propose to pursue in the Indian institutions. Candidates offering themselves for technical and professional courses must possess certain minimum qualifications to be eligible to take up the course, e.g. for Medicine the candidate must have passed the Intermediate Science (medical group) of an Indian University or an examination recognised as equivalent to that examination; a matriculate or one who has not passed an equivalent examination will not be eligible for such course. Students from South Africa who have passed B.Sc with required subjects or First Year M.B.B.S. (Medical) course of the University of South Africa are eligible to be considered. As training facilities in certain subjects such as engineering, Medicine etc. are extremely limited it will not be possible to find more than a very small number of seats for study in these subjects.

Students who are already studying in India on their own will not ordinarily be eligible for these scholarships. Only an exceptionally hard case in which the student deserves financial help might be considered.

The value of the scholarship has been fixed at Rs. 200/- p.m., exclusive of capitation, tuition and examination fees, which will be paid by the Government of India direct to the institution concerned. Miscellaneous fees and payments, such as library fee, laboratory fee, games fee, admission fee, statutory deposits for libraries and hostels etc. will have to be paid by the scholar himself from out of his stipend. The Government of India reserves the right to reduce the amount of scholorship if they think that circumstances justify it. The amount of the stipend is considered to be ample for all the expenses of a student in India including miscellaneous fees and expenses indicated above, normal medical charges and expenses during vacations etc., and in no circumstances applications for additional allowances will be considered.

The cost of passage either way and all expenses on journeys in India will have to be met by the students themselves.

The scholarship will be tenable for the period necessary for the scholar to acquire the degree, diploma or certificate of the course for which he has been selected, depending upon the satisfactory progress of the student. The scholarship will commence from the date on which a candidate actually joins the institution in India selected for him for studies or from the date on which that institution commences its session, whichever is later, and will normally terminate on the last date on which the final examination for the prescribed course ends.

The scholarship is, however, liable to cancellation any time during the currency of the course, at the discretion of the government, for misconduct, unsatisfactory progress or failure to pass his annual examination.

Applications from persons satisfying the above qualifications should reach the Assistant Secretary to the High Commissioner for India on or before the 7th November 1953 in the prescribed application forms, which can be obtained from the office of the High Commissioner for India, P.O. Box 1245, Cape Town, up to 30th September 1953 and P.O. Box 8327 Johannesburg thereafter. Each application must be accompanied by particulars of the courses, theoretical as well as practical, including the detailed syllabuses, curriculae etc., already completed by the student.

Suitable candidates will be required to appear for an interview soon after the closing date.

The final selection of the candidates will be made by the Government of India. The successful candidates will be informed of their selection through the office of the High Commissioner for India in the Union After the completion of their studies in India the students will be expected to return to the Union

DR. BUCHMAN AND M.R.A. TEAM INVITED TO VISIT SOUTH AFRICA

THE President of the Senate, the Speaker of the House of Assembly and the Administrators of the Cape, Transvaal, Natal, Orange Free State and South West Africa have invited Dr. Frank N. D. Buchman and an international team of Moral Re-Armament to visit South Africa.

The invitation from the President of the Senate and the Speaker is as follows:

"Dear Dr. Buchman,

"Every responsible person must be conscious of the grave issues facing the world today and especially here in South Africa where some of our most difficult problems are different from those in any other country in the world.

"All of us are anxious to find the right answers. Senators and Members of the House of Assembly of all parties have heard of the results achieved in many parts of the world by the application of the principles of Moral Re-Armament in homes, industry and national affairs.

"For this reason we hope that you and your team will be able to visit South Africa and we can assure you that such a visit will be greatly welcomed."

C. A. VAN NIEKERK,
President of the Senate.

J. H. CONRADIE,
Speaker of the House of Assembly.

The invitation from the five Administrators states:

"We believe that your visit with its emphasis on the search for God's plan, personally and nationally, will bring about a new willingness in all of us to co-operate for the well-being of our country and the rest of Africa. Your message based as it is on a change of heart and absolute moral standards can give us the new spiritual stimulus we need in South Africa today."

Dr. Frank N. D. Buchman, initiator of Moral Re-Armament is no stranger to South Africa. He visited the Union in 1929 with a small team largely drawn from British and American universities. The Hon. J. H. Hofmeyr wrote later of that visit that it was "of national significance and started a major and continuing influence for racial reconciliation."

Since then the work of M.R.A. has been extended to most countries of the world. In 1950, Dr. Buchman was made a Chevalier of the Legion of Honour by the French Government and in December, 1952, the German Government awarded him their highest decoration, the Grand Cross of the Order of Merit. In both cases the awards were in recognition of the contribution that M.R.A. has made towards creating improved relationships between the countries.

Dr. Buchman, who is now 75, has recently completed a nine, months tour of Ceylon, India and Pakistan at the invitation of government and industrial leaders. He was accompanied by an international team of 180 from 20 nations who, through meetings, plays and films, presented Democracy's inspired answer to Communism. Senator Alexander Wiley, Chairman of the Foreign Relations Committee, speaking in the American Senate of the work of Moral Re-Armament in Asia described it as "advancing the principles which must be the foundation of peace throughout the world."

Moral Re-Armament has become widely known throughout South Africa as a result of the tour of the industrial play "The Forgotten Factor" from 1949 to 1951, under the the patronage of H. E. the Governor-General.

Dr. Buchman is now at the World Assembly for Moral Re-Armament in Caux, Switzerland. In the last seven years a large number of South Africans have attended the Caux Assemblies, including the Administrator of the Transvaal with his Executive Committee, members of the Senate and House of Assembly from all parties, delegations from the Transvaal Chamber of Mines and the Mineworkers' Union, and many others from all walks of life.

LATEST MATERIALS!

DOUBLE BORDER PAISLEY CREPE-DE-CHINE 45" 5/6 yd.

EMBOSS GEORGETTES all shades 45" 10/6 yd.

OPAL GEORGETTES 45" all shades 12/6 yd.

VELVET CHENILE GEORGETTES 45" 15/6 yd.

44" PRINTED GEORGETTE Spot & Floral Designs 45" 4/11 yd.

44" COLOURED GEORGETTES 4/11 yd.

CHAMPALS!

Ladies Latest Plastic Champals all shades sizes 3 to 7 16/6 pair. Colours: Green, White, Red, Brown, Blue and Wine.

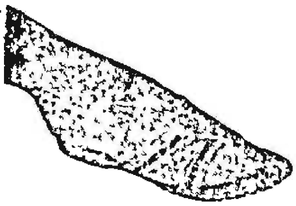

SAREES!

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. all shades £3/15/0 each.

WHITE COTTON SAREES 22/6 each.

GEORGETTE JARI WORK SAREES £5-10-0.

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES with borders 63/- each.

LADIES UNDIES

Huge range of SLIPS, NIGHTIES, PANTIES, BLOOMERS etc. Now unpacked.

Saree Borders, Jari Trimmings Always In Stock.

CHAMPALS

Ladies Leather Champals Size 3 to 7 11/9 pair.

BABY WEAR!

INFANTS KNITTED WOOL SHAWLS 17/6 to 30/- each.

INFANTS COT BLANKETS Pink & Blue 6/3 & 12/6 each.

INFANTS GEORGETTE DRESSES SMOCKED 18/11 each.

INFANTS BOOTIES, BONNETS, BIBS, PILCHERS, all one price 2/11 each.

HOUSE - HOLD

Bedsheets 15/6 to 25/- each.

Pillow Cases plain 3/6 each.

Pillow Cases Embroidered 4/11 each.

Towels from 2/11 to 15/6 each.

Table cloths & Satin Bedspreads at Reduced Prices.

MENS & BOYS

SHIRTS, PYJAMAS, SOCKS, TIES, HANDKERCHIEFS Etc. Specially reduced.

JAYBEE SILK HOUSE

P. O. Box 5169.

39a MARKET STREET, JOHANNESBURG.

Phone 33-6229.

FOR RUBBER STAMPS AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2762.

TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

..and SUNBEAM is so economical too!

House-proud wives who strive to keep their homes bright and cheerful-looking use Sunbeam...it gives that pleasing shine to floors and furniture!

And so economical too...a *little* Sunbeam spreads easily over a *large* area to shine for days on end.

Sunbeam makes work easy...saves time and money

FOR BRIGHTER FLOORS AND LIGHTER WORK Always ask for

SUNBEAM POLISH

Shines... and shines and shines

AFRICAN VIEWPOINT

STEP IN THE RIGHT DIRECTION

By JORDAN K. NGUBANE

MR. DON G. S. MTIMKULU, Principal of Ohlange College, recently told me something which I felt I wanted very much to share with my readers—because it was a welcome development showing that the Indian was cultivating a sense of social responsibility which would produce the happiest relations between him and the African.

A few weeks ago Ohlange College opened its new 75,000-gallon reservoir. The interesting thing about this is that it was the Indian community—to be precise the Muslim section of the Indians—which had provided the funds to construct the reservoir. In recent weeks Dr. Malan has been saying quite a lot about protecting the African from the Indian. For our part, the Indian is no menace to us and we see no reason why we should be protected against him. On the contrary, we see in him one with whom we have a lot in common. If we have to be protected against anybody, we would want to be sure that we were protected against the Malans and their like.

But it was not enough for the Indian in our midst to say, simply, that he is black like us and hope to use that as the only argument to justify his being in our midst. Self-interest might have brought him among us. In the light of prevailing attacks on his position it has, in recent years, become extremely vital for him to justify his being among us in a way to impress not only the vast majority of the Africans but the outside world as well—if to debunk Malanite attacks on his role among the African people.

The popular line is that the Indian wants to be among the African people for purpose of making money from them and giving nothing in return. This line was made use of even in the Prime Minister's recent speech, by implication. But the Indian himself realises now that if he does not show a sense of social responsibility in his attitude to the African he merely strengthens the Malan's and weakens his own position. As a result a new awakening has come about in the Indian community. The Indian feels that the struggle of the African people is his own struggle; that help given in this direction is not charity, but a vital contribution in the struggle in which the Indian himself has deeply vested interests—simply because like the African, he loves liberty for himself and his children.

It is a welcome awakening. The Indian in our midst is justifying his being in our midst in a concrete way. When the Malans scream about the Indian exploiting the African, the Indian wants to place himself and his African allies in the position to say that he has a special job to do and that he is doing that in the best way possible with the limited resources at his disposal. The Indian could give the Malans no better reply.

Let me tell the story a little more fully. When Mr. Mtimkulu took over the principalship of Ohlange his biggest headaches were accommodation, water and light. In his view, however, water and light were priority Number One. The College had an old water supply which could not be relied upon in times of drought. He launched a fund-raising campaign. The Provincial Administration of Natal gave him about £3,000 for buildings and that started him on the way in the direction of accommodation. He approached some of his Indian friends with the option to give the school water or light. Mr. Mtimkulu assures me that both the Muslim and Hindu sections showed the liveliest interest in giving concrete help.

The Muslim community, in particular, seemed most keen to do something for Ohlange. A Muslim Trust interested itself in his plans and just at about that time a certain Mr. M. A. H. Moosa felt that his family could give Ohlange the water it needed and set up the reservoir as a memorial to his mother. In the end the project cost the Moosa family £1,050. The new reservoir takes 75,000 gallons of water and is built in such a way that it should meet the College's needs for forty days in the driest weather possible.

At the opening of the reservoir, the African speakers welcomed the contribution of the Moosa family and through them the Muslim community, not as an act of charity but as proof of the Indian's growing social responsibility as well as a means of high-lighting the significance of closer relations between the Indian and the African.

When we talk of the Indian and the African coming together, we do not want a racial front for the destruction of the whiteman. We merely want to pool our resources to promote the welfare of the largest number of people possible. In that pooling process we welcome every South African. We welcome the Whiteman as well. If, however, he feels that he cannot throw in his lot with his dark-skinned countrymen, he has no right to interfere with the African and the Indian when they put their own house in order.

People hostile to this very healthy process always say that it is the Indian who benefits more from the alliance than the African. Possibly, that was the case in the past. But today the Indian feels that he has to stand shoulder to sholder with the African and go the whole way in helping to remove those weaknesses on the African side—chief among them being ordinary ignorance—which tend to militate against the two groups pooling their resources on a wider field and in more effective ways.

I thought the contribution of the Moosa family at a place like Ohlange, was of particular significance. Ohlange is in the Inanda district—where the Africans and the Indians live in the closest proximity in the province. According to the Malans, this intermingling causes friction and ill-feeling. But during the riots, not one Indian was molested at Inanda. At that time the Indian community as such did not show much interest in the African and his problems.

Inanda holds a very unique position in Afro-Indian relations. Here, we can show that men with different cultural and racial backgrounds can live together at peace without being isolated into apartheid compartments. We can show that such a life can be one of give and take in the way which works in the interests of all concerned. The Moosa reservoir is a case in point.

There are reports at the moment suggesting that some of the Indians at Inanda have in mind the idea of setting up a clinic or health centre to cater for the district's large, mixed population. I suppose it is by coincidence that the names mentioned in connection with this are also Muslim. But the important thing is not whether this growing social responsibility is strongest among the Hindus or the Muslims; the thing to be grateful for is that it is there among a growing number of Indians, regardless of whether they are Hindus or Muslims.

The talk of a clinic for people beyond the Mission Station is interesting because it will complement the move made years ago by the Africans who live inside the Mission Reserve to set up a clinic for themselves. Unfortunately, a clinic inside a so-called Native Reserve is an institution which can serve only one section of the population—whereas one on private lands could be open to every South African regardless of race or colour. I do feel that while Mission people might be perfectly right in catering for their especial interests, the others too have the right to set up institutions where the communities of our land will work together; be treated together and prosper together. If the Indian plays his part fully in these developments, he justifies his existence among us before the bar of world opinion; in a manner to silence the Malans. He can always point to these institutions which work for racial accord and mutual uplift and say: "We are serving a useful purpose by being among the Africans."

DHIRUBHAI P. NAIK

Travel, Insurance & General Agent

Book with us for your travelling by Air, Sea or Land either to India or to any part of the world.

All types of Insurance—Life, Fire, Burglary, Riot, Storm, Accident, Plate Glass, etc.

Consult Us Free of Charge For Your Income Tax, Personal Tax, Writing Of Your Books, Trade Licences, Revenue Clearance Certificate, Passports And Immigration Matters.

Representative: National Mutual Life Asso. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

ABOO BAKER ISMAIL

QUALIFIED BOOK-KEEPER,
SECRETARY, AGENT.

Accounts of every description prepared,
Books written up,
Statement of Affairs, Balance Sheets and Income Tax Returns completed.

All types of office work undertaken.

Consultant and adviser on the many laws that affect business men; i.e. Mercantile Law, etc.

Country clients given special attention.
Extra Staff employed to attend country clients only.
Without obligation on your part drop me a post card for further information and enlightenment.

365, Struben Street. Phone 2-5548.

(Between Prinsloo & Du Toit Streets.)

PRETORIA

Residence next to office, at 367, Struben Street.
Residence 'Phone: 2-5548.

Epidemic?

take thorough antiseptic precautions. Disinfect linen, utensils, floors with

SAFE
DEODORANT
NON-POISONOUS
PLEASANT SMELLING

'DETTOL'

THE MODERN ANTISEPTIC

RECKITT & COLMAN (AFRICA) LTD., P.O. BOX 1097, CAPE TOWN.
48 6031 4

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	30s.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	30s.	Annually
" " "	15s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
BHAGAVAD GITA—Abridged and explained by C. Rajagopalachari	4	0
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	1/	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak, Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2-

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
SELECTIONS FROM GANDHI—Nirmal Kumar Bose	10	0
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
CHAITANYA TO VIVEKANANDA	3	3
STORY OF SATARA—Major B. D. Basu, (I.M.S.)	15	0
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	6	0
DELHI DIARY—Gandhiji	10	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
MAHADEV DESAI'S EARLY LIFE —By Narahari D. Parikh	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

Souvenir

Of The

Passive Resistance

Movement

1906—1914

Price: Four Shillings.

Obtainable From:

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song—(An English Translation)—Annie Besant	1	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2	6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
PUBLIC FINANCE AND OUR POVERTY —J. C. Kumarappa	3	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
RAMANAMA—M. K. Gandhi	2	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	3	0
AN ATHEIST WITH GANDHI—Gora G. R. Rao	2	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Phoenix, Natal.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)

P.O. Box 2197

(Established 1927)

Premier Produce Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.
Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG
Phones: 34-3554/5
P.O. Box 200, Fordsburg,
82, Crown Road,
Fordsburg, Johannesburg.

BENONI
Benoni Coal Site
Phone 54-1813,
Rangeview Coal Sites—54-2205
P.O. Box 392, Benoni.

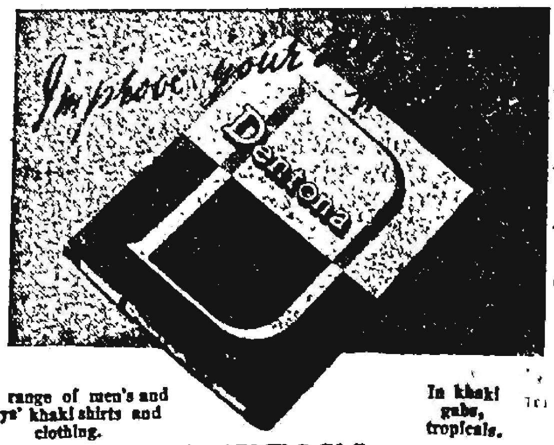

Full range of men's and boys' khaki shirts and clothing.

In khaki gabs, tropicals.

DENTONA
SHORTS AND SLACKS
IN MOYGASHEL Regd.

TRADE ENQUIRIES

UNION OF S. AFRICA, SWAZILAND, BASUTOLAND, SOUTH WEST AFRICA, SOUTHERN BECHUANALAND.
DENTON TRADING CO.
Phone 34-4381 JOHANNESBURG P.O. Box 3561

N. RHODESIA
FEIGENBAUM BROS.
Phone 2758 BULAWAYO P.O. Box 354

SOUTHERN RHODESIA
MASHONALAND, P.E.A. & N. BECHUANALAND
W. F. NEUMAN
Phones 2-1219/2-4924 SALISBURY P.O. Box 1492

BRITISH EAST AFRICA
VAN BRUSSEL & CO. (E.A.) LTD.
Phone 4010 Trust Mansions NAIROBI

BULAWAYO CLOTHING FACTORY LTD.
Phone 2410, Bulawayo, P.O. Box 427, Southern Rhodesia.

Proprietors:
C. L. Patel, D. K. Patel
V. B. Patel, H. J. Patel
K. C. Patel.

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.
Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co., (Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

NEW TYPEWRITERS

POPULAR MAKES

Remington, Smith-Corona, Olivetti, Hermes, R. C. Allen.

PORTABLE & STANDARD MODELS AVAILABLE AT:

NATIONAL OFFICE SUPPLIES (PTY. LTD.)

(Directors: N. V. MEHTA, J. P. GOKOOL, K. V. MEHTA)

LEGAL & COMMERCIAL STATIONERS
OFFICE EQUIPMENT SPECIALISTS

76 Victoria Street, Durban.

PHONES 22622
" 63535

P. O. BOX 1327
Tel. Add. NOSLIMITED.

For Quality Printing Consult:—

UNIVERSAL PRINTING WORKS

Commercial Printers & Calendar Specialists

9 Bond Street, Durban, Phone 25295.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN ... LIBRARY
16 SEP 1953

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૫૧ મું—અંક ૩૭ | શુક્રવાર તા. ૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૩. | છુટક નકલ પેની ૬

જાતીભેદ એ માનવીનું અપમાન

હિંદની સંસદમાં ઓગસ્ટ તા. ૧૭મીએ નિવેદન કરતાં વડા પ્રધાન શ્રી નેહરૂએ કહ્યું હતું કે "આ દેશમાં આઝાદીની આપણી લાંબી લડતે આપણુને અન્ય દેશોની એવી લડતોની કદર કરતા અને તે પ્રત્યે ઉંડી સહાનુભૂતી દર્શાવતા કરેલા છે. આપણી પોતાની આઝાદી માટે આપણે લડી રહ્યા હતા ત્યારે પણ આપણી નીતીનો એ પાયો હતો. એ નીતી આજે પણ ભૂત કાળના વારસા તરીકેજ નહિ પરંતુ વર્તમાન પરિસ્થિતિની સમજ તરીકે અનિવાર્ય રીતે ચાલુ રહેલી છે. કહેવાયું છે કે શાંતી અવિભકત છે. એજ રીતે આઝાદી પણ અવિભકત છે અને વિશ્વશાંતીનું કોઈ પણ બંધારણ દેશોને અને જનતાના વિશાળ સમુહોને ગુલામીમાં રાખીને રચી નહિ શકાય.

ઉંડા ખેદની બિના છે કે આ મુળભૂત હકીકત ઘણા દેશો સ્વિકારતા નથી અને તેને અમલ માં મુકતા નથી.

જાતીભેદ અને દમન એ આજ ના અગ્રગણ્ય સવાલોમાંનો એક થઇ પડયો છે. બીજા દેશોની બાબતોમાં અમે માથું મારવા નથી ઇચ્છતા તેમ અમારા દેશ ની બાબતોમાં પણ દખલગીરી સહન કરવા અમે તઇયાર નથી. પરંતુ અમુક બાબતો એવી છે કે જે રાષ્ટ્રિય મર્યાદાથી પર છે અને માનવજાતીની સુખાકારી ને લાગુ પડનારી છે. જાતીભેદ અને એક જાતી તરફથી બીજી જાતીનું થઈ રહેલું દમન એ બાબતોમાંની એક છે. તેમાં એશીયા અને આફ્રીકાના નરનારી ઓનું તેમજ પ્રત્યેક સ્વમાની માનવીનું અપમાન રહેલું છે. આથી આ અમાનુષિતાને વિષે અને યુનાઇટેડ નેશન્સના ચાર્ટર ના સદંતર ભંગને વિષે અમે શું ધારીએ છીએ એ મેં સ્પષ્ટ શબ્દો માં દર્શાવવાની હીંમત કરી છે. મારી ખાત્રી છે કે એ દર્શાવવા માં હું આ દેશની છ ત્રીસ કરોડની વસ્તીના દરેકે દરેક શખ્સની તેમજ એશીયા અને આફ્રિકાના કરોડોની લાગણી વ્યકત કરી રહ્યો છું. જાતીભેદ અને અસામતાના ખ્યાલને અમે કદી પણ સહન કરવાના નથી.

આઈન્સ્ટાઈન ગાંધીજીનો માર્ગ ચીંધે છે

'શિક્ષણ અને સાહીત્ય'માંથી

અમેરિકામાં અત્યારે સામ્યવાદીઓ તરફના ભયનું એવું ખતરનાક વાતાવરણ ઉભું કરવા માં આવ્યું છે કે, તેને લીધે ત્યાં લોકસ્વાતંત્ર્ય હણાય એવાં ફાવે તેવાં પગલાં સુરક્ષિતતાને નામે લેવાતાં જાય છે. હાલમાં ત્યાં સેનેટે આંતરિક સંરક્ષણ કમીટી નીમી છે. તેની પાસે શિક્ષક, લેખક વગેરે જેઓને તે બોલાવે તેમણે પોતાનાં મંતવ્યો વિષે ખુલાસા કરવાના હોય છે અને ખાતરીઓ આપવાની હોય છે. ન્યુયોર્કની મેડિયન હાઇ સ્કુલના અંગ્રેજીના એક શિક્ષક મી. ફ્રોએન્ગ્લાસને તે મુજબ એ સમિતિએ બોલાવ્યો. એ શિક્ષકે એ બાબત તા. ૯મી મેએ ડો. આઇન્સ્ટાઇનની સલાહ લીધી.

તે શિક્ષકે, આઇન્સ્ટાઇનને લખ્યું કે,

"મેં આ જાતના પ્રશ્નોનો જવાબ આપવાની ના પાડી છે. એટલે હવે કલમ ૯૦૩ પ્રમાણે મને રૂખસદ આપવામાં આવશે. પરંતુ આપના તરફથી આ બાબત માં જો કોઇ દોરવણી મળશે તો કેળવણીકારો અને પ્રજાના માણસોને પણ આ નવા પ્રતિબંધક હુમલાનો સામનો કરવામાં એકઠા થવાનું ફાવશે."

આઈન્સ્ટાઇને ૧૬મી મે એ જવાબ આપ્યો:

"તમારા પત્ર માટે ધન્યવાદ.

આ દેશના વિચારપ્રેમી લોકો ને જે પ્રશ્નનો સામનો કરવાનો થયો છે તે ઘણો ગંભીર છે. પ્રગતિ વિરોધી રાજનિતીજ્ઞોએ જાહેર જનતામાં બહારના ભય નો હાઉ તેની નજર સમક્ષ ઉભો કર્યા કરીને બધી બૌદ્ધિક પ્રવૃત્તિ તરફ સંશય ઉભો કરી દીધો છે. અત્યાર સુધી પોતાના પ્રયત્નો માં વિજયી નીવડયા બાદ તેઓ હવે શિક્ષણનું સ્વાતંત્ર્ય હરવા અને જેઓ એ બાબતમાં નમતું ન આપે તેઓને તેમને પદેથી હઠાવી દેવા, અર્થાત્ તેમને ભુખે મારવા તત્પર થયા છે.

"આ અનિષ્ટ સામે વિચાર પ્રેમી લોકોની લઘુમતીએ શું કરવું? સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહું તો, મને તો ગાંધીના અર્થમાં એકલો અસહકારનો ક્રાંતિકારી માર્ગજ દેખાય છે. એ કમીટીઓની સમક્ષ જે કોઇ વિચારપ્રેમી માણસને બોલાવવામાં આવે તેણે જુબાની આપવા ના પાડવી જોઇએ, અર્થાત્ તેણે જેલ તથા આર્થીક પાયમાલી માટે તઈયાર રહેવું જોઇએ. ટુંકમાં, પોતાના દેશના સાંસ્કૃતિક હિત માટે પોતાના અંગત હિતનો તેણે ભોગ આપવા તત્પર થવું જોઈએ.

"જુબાની આપવાની ના પાડવાના કારણ સાથે સાથે એ બતાવવું જોઈએ કે, આવી તપાસ-અદાલતને તાબે થવું એ કોઇ પણ નિર્દોષ નાગરિક માટે શરમ ભરેલું છે; અને આ જાતની તપાસ-અદાલત દેશના બંધારણ ની ભાવનાનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

"આ ગંભીર પગલું લેવા પુરતા માણસો જો તઈયાર થાય, તો જરૂર સફળ નીવડશે. અને જો તેઓ આમ નહીં કરે તો એમ કહેવું જોઇએ કે, આ દેશના વિચારપ્રેમી માણસો તેમને માટે જે જાતની ગુલામી વિચરાઇ રહી છે તેથી વધુ સારી સ્થિતિને લાયક નથી."

"તા. ક. આ પત્રને 'ખાનગી' ન ગણાશો.

'ન્યુ યોર્ક ટાઇમ્સ' ૧૨મી જુનના અંકમાં આ બધી ખબર ટાંકતાં વધુમાં જણાવે છે કે, ઉપરોકત શિક્ષક સોમવારે સવારે પ્રિન્સટન ગયો, અને પહેલેથી મુલાકાત માગેલી ન હોવા છતાં, તેને ડો. આઇન્સ્ટાઇનની મુલાકાત મળી શકી. શિક્ષકે આઇન્સ્ટાઈનને જણાવ્યું કે, તે પોતે આ પત્ર ને જાહેર કરવા માગે છે. ડો. આઇન્સ્ટાઇને તેને કહ્યું કે, મને આ તપાસ-સમિતિ સમક્ષ બોલવવામાં આવશે તો હું પોતે જેલ જવા તઈયાર છું.

ગાંધી હોલમાં હૃદય સ્પર્ષી જલસો

ગયા સોમવારે બપોરે ડરબનની લોર્ન સ્ટ્રીટમાં આવેલા મહત્મા ગાંધી હોલમાં દક્ષિણ હીંદ ના એક સંત સ્વામી શીવાનંદ ની સડસઠમી જયંતી પ્રસંગે ડરબનની ડીવાઇન લાઈફ સોસાયટી તરફથી ઘણો ભવ્ય અને સુંદર જલસો થયો હતો. તેમાં હાજરી આપવી એ એક લ્હાવોજ હતો. સમારંભ બપોરના ત્રણ વાગે શરૂ થયો હતો અને ૬ વાગે સમાપ્ત થયો હતો. પ્રમુખ શ્રી વી. એન. નાયડુએ હાજર જનોને આવકાર આપનારા થોડા શબ્દો કહ્યા બાદ સ્વામીજીના એક ભકતે સ્વામીજીના જીવન અને શિક્ષણની ટુંક રૂપરેખા આપતાં કહ્યું કે સ્વામીજીએ જો કે સન્યાસ લીધો છે છતાં સેવા કાર્યનો

(અનુસંધાન પાને ૪૫૮ મે)

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their cheques with their orders.

Write For Price List.

સ્વાદિષ્ટ મીઠાઈનું જાણીતું મથક

બહારગામના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે ચેક મોકલવા મહેરબાની કરવી.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Phone 339859 Phone 228727

K. J. TAVARIA

Representing Associated Shop Fitters Ltd.

43 Commissioner Street, JOHANNESBURG

ગલાસ કાઉન્ટર

સુન્દર અને ટકાઉ ગલાસ કાઉન્ટર, શો કેસીસ, વોલ કેસીસ, સ્વીટ કાઉન્ટર તેમજ ફ્રીજ કાઉન્ટર, ફીશ ફ્રાયર, સુંદર વીન્ડો ફીટીંગ્સ વીગેરે હમારે ત્યાં મળશે.

તમારા જુના કાઉન્ટર-બદલી અથવા વેચી આપીશું.

લાંબી મુદતની ઉધારની ગોઠવણ કરી આપીશું.

GLASS COUNTERS

Glass Counters, Show Cases, Wall Cases, Sweet Counters, Fridge Counters, Fish Frier, also up to date Window Fittings.

We sell your old Counters.

Easy Terms Arranged.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

મુસાફરી. વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા, યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29c Commissioner Street, JOHANNESBURG.

યુનીયન પ્રીંટીંગ વર્કસ

(બુક સેલર્સ, સ્ટેશનર્સ અને જનરલ ડીલર્સ)

દરેક જાતના અર્બી, ઉર્દુ, ગુજરાતી, અંગ્રેજી, હીંદી ભાષામાં બધા વિષયના પુસ્તકો-કીતાબો-કુરાને શરીફો હમેશાં મોટા જથ્થામાં આવે છે.

યુનાની—વેદકીય—સ્વદેશી દવાઓ—અત્તરો હમેશા મળશે.

ધાર્મીક પુસ્તકો

શિવચાલીસા, દુર્ગાચાલીસા, નવગ્રહના પાઠો, ધ્રુવાખ્યાન, શ્રી. રાનીગરની કથા, રામ ચાલીસા, શની ચાલીસા, વ્યંકટેશ્વર સ્તોત્ર-
દરેકની કીંમત ૬ પેની

હનુમાન ચાલીસા, તુલસીદાસ ને કબીરની સાખીઓ, અર્જુન ગીતા, હનુમાન જ્યોતિષ, આરતી સંગ્રહ, ધરમરાજ ને સુર્યદેવની પ્રાર્થના, કાન ગોપીની વરચર તથા દાણલીલા, નારાયણ કવચ, અંગાષ્ટક ગુજરાતી શ્લોક તથા અર્થો સાથે, યુજ્ઞોપવીત, ત્રીકાલ સંધ્યા અને હાથ જોડ પુજા ગુજરાતી ટીકા સાથે, શ્રીમદ્ ભાગવતનો પાઠ, રામ રક્ષાના સ્તોત્રો, શ્રી. વિષ્ણુ સહસ્ત્ર નામાવલી, શ્રી શિવ સહસ્ત્ર નામાવલી, આનંદનો ગરબો, રાસમંડળની ગરબીઓ, દાણલીલા સાથે, ભજન ભંડાર, શુકનાવલી અને સ્વપ્નાવલી દરેકની
કીંમત શી. ૧

એકાદશીની કથા, સત્યનારાયણની કથા, જાદુઈ બંસરી, વેતાલ પચ્ચીસી-**દરેકની કીંમત એક શીલીંગ અને ૭ પેની**

ધી ઈઝી મેથડ-ગુજરાતી લેટર રાઈટર (પત્ર વ્યવહાર પુસ્તક) ૭/૬
" " " " ટીચર (ઘેર બેઠા અંગ્રેજી શીખવાનું " ૭/૬
" લીટલ પોકેટ ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી ૮૦૫ પાના ૭×૪ ૬/૬

એ સીવાય બીજાં અનેક જાતના વાંચનના પુસ્તકો—દીવાળી અંકો, દીવાળી કાર્ડ-ધાર્મીક પુસ્તકો વીગેરે સ્ટોકમાં રહે છે માટે આપને જોઈતી વસ્તુઓની લીસ્ટ મોકલશો તો ભાવના ભાવ લખી જણાવીશું.

એક વખત પધારી અથવા ઓરડર આપી ખાત્રી કરો.

સી. પી. (C.O.D.) થી મંગાવનારને શી. ૧ વધુ ભરવો પડશે.

Union Printing Works

66-68 VICTORIA ST. DURBAN

P. O Box 2292.

નવલ કથાઓ

માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
મઝધાર (અંધ લેખીકા હેલન કેલરના પુસ્તકનો અનુવાદ)	૬	૦
આશાલતી (હાસ્ય રસથી ભરપુર નોવેલ)	૭	૦
બાલ એંગણ (ર. વ. દેસાઈ કૃત)	૧૪	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૧	૦
કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જાતા હઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
નંદવાયલા હઈયા (પુષ્કર ચંદરવાકર)	૭	૬
માનવીનિ ભવાઇ (પન્નાલાલ પટેલ)	૧૪	૦

બાળ સાહિત્ય

ભરત અને બાલક (સ્મુજી વાર્તા)	૧	૬
કીંગ કોંગ એક સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું

'INDIAN OPINION' P. Bag, Phoenix, Natal.

“ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન”

શુક્રવાર તા. ૧૧ સપટેમ્બર, ૧૯૫૩.

મરહુમ હાજી એમ. એલ. સુલતાન

હાજી એમ. એલ. સુલતાનના અવસાનથી માત્ર ડરબનને જ નહિ પરંતુ સમસ્ત દક્ષિણ આફ્રીકાને એક અપુર્વ વ્યકિતની ખોટ થઇ છે. મરહુમ આ દેશમાં નાની ઉમરે આવ્યા હતા અને રેલવેમાં નોકરી કરતા હતા. ત્યાર બાદ તેમણે વેપાર શરૂ કર્યો જેમાંથી તેઓ આપણી કોમના પૈસાદારોમાંના એક બન્યા હતા. પૈસાદારો તો ઘણા પડેલા છે કે જેઓને કોઇ જાણતું પણ નથી. ઘણા પૈસાદારો થઇ ચુકેલા છે કે જેને કોઇ યાદ કરતું નથી કે યાદ કરવા માંગતા પણ નથી, કારણ તેવા પૈસાદારો કેવળ પોતાના સ્વાર્થને ખાતરજ જીવ્યા છે. હાજી એમ. એલ. સુલતાન અપુર્વ હતા કારણ તેઓ પોતાના સ્વાર્થને માટે નહોતા જીવ્યા પરંતુ બીજાઓને માટે જીવ્યા હતા.

પોતાની શક્તિ અને વેપારી બુદ્ધિ વડે તેમણે સારો પૈસો પેદા કર્યો હતો. પરંતુ પોતાની એ કમાણી તેમણે પોતાને માટે જ રાખી નહોતી. ખરા અર્થમાં તેમણે બીજાઓને માટે તે ટ્રસ્ટમાં રાખી હતી. ઘણા અન્ય જનો કરતાં જુદું તેમણે પોતાના જીવન દરમીયાનજ પોતાની કમાણીનો મોટો ભાગ ઉદારતાથી અને નિઃસંકોચ પણે કેળવણીના સુંદર કાર્યમાં આપ્યો હતો. અને તે પણ કોઈ પણ જાતના જાતી, જ્ઞાતી કે વર્ણના ભેદ સિવાય, અને એવા દેશમાં કે જે દેશ જાતી અને વર્ણદ્વેષથી ખદબદી રહ્યો છે. મરહુમ સુલતાન સાહેબ ખરા મુસ્લીમ હતા. મદ્રાસ ઇલાકામાંથી આવેલા હોઇ તેઓ તામીલ ભાષાનું ઉંડું જ્ઞાન ધરાવતા હતા અને ઘણા મુસ્લીમોના કરતાં કુરાનનો તેમણે ઉંડો અભ્યાસ કર્યો હતો. કેટલાક મુસ્લીમોએ તેમને પોતાનો પૈસો મુસ્લીમોના જ હિતને માટે આપવા સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો હતો. પરંતુ એ વાત મરહુમને ગળે ઉતરી નહિ અને તેમણે તેઓને જવાબ આપ્યો કે કુરાન એમ કરવાનું શિખવતું નથી. તેમને પોતાની કમાણીનો પૈસો જેઓ પાસેથી તે કમાયા હતા તેઓના જ હિતમાં આપવાનું ઉચિત જણાયું અને તેથી તેમણે મોટું દાન એમ. એલ. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજને આપ્યું. પરંતુ પોતાના ધર્મીઓ પ્રત્યે પણ પોતે ઉદારતા દાખવી સારી રકમ ધર્મના કાર્યમાં પણ આપી. એ ઉપરાંત તેમણે પા. ૨૦,૦૦૦ જેવી ઉદાર રકમ નાટાલની યુનીવર્સીટીને બીન ગોરાઓની કેળવણી માટે આપી જેનો એ યુનીવર્સીટીના વડા ડો. મેલકબેએ મરહુમની દફન ક્રિયા વખતે મરહુમને સુંદર અંજલી આપતાં સાભાર ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

મરહુમ સુલતાન સાહેબ પાસે પૈસો ઘણો હોવા છતાં પોતે ઘણુંજ સાદું અને કરકસરીયું જીવન ગાળતા હતા. પોતાની ઉપર તેઓ ઘણુંજ થોડું ખર્ચતા હતા. આ કારણથી કેટલાક તેમના પર કંજુસાઇનું આળ મુકતા હતા. પરંતુ એવી સાદાઇ અને કરકસરથી તેઓ જીવ્યા નહિ હોત તો કોમને આજે જે લાભ થઇ રહ્યો છે તે થવા નહિ પામ્યો હોત. અહિ અમને બનારસ હીંદુ યુનીવર્સીટીના સ્થાપક સ્વર્ગસ્થ પંડિત મદન મોહન માલાવીયજીનો એક કિસ્સો યાદ આવે છે. પોતાની એ યુનીવર્સીટીને માટે તેઓ ફાળો ઉઘરાવતા હતા ત્યારે તેમને એક શખ્સ પાસે લઇ જવામાં આવ્યા હતા જેઓ દેખાવે અને રહેણી કરણીમાં એક આમડીયા જેવા હતા. તેમના અતી સાદાં જીવનપરથી પંડીતજીને તેમના તરફ ખાસ આકર્ષણ નહિ થયું અને તેમની પાસે જવામાં કેવળ સમય બરબાદ કરવા જેવું જ નથી શું એવી શંકા થઈ. તેમાં વળી એક વિચિત્ર ઘટના બની. રાત પડવા આવી અને ફાનસ સળગાવવાની જરૂર પડી. નોકરે ફાનસ સળગાવતાં એક દીવાસળી બેદરકારીથી નકામી બાળી નાખી અને બીજી સળગાવી. આથી તેના માલિકને ક્રોધ ચઢ્યો અને નોકરને સખત ઠપકો આપ્યો. પંડિત માલવીયજી આ જોઇ વિસ્મિત થયા. પરંતુ બીજી તરફથી પંડીતજીની પ્રેમ ભરી પરોણાગતમાં જરાયે કચાશ રાખવામાં નહિ આવી. પંડીતજીના આગમનના કારણથી એ શખ્સને વિદિત કરવામાં આવ્યા પરંતુ પ્રત્યુત્તરમાં તેણે એક શબ્દ પણ નહિ ઉચ્ચાર્યો. બીજે દિવસે સવારે પંડીતજીને વિદાયગીરી આપતાં પંડીતજીના અત્યંત આશ્ચર્ય વચ્ચે આ શખ્સે ૭ આંકડાએ પહોંચે એટલી રકમની ચેક પંડીતજીને ચરણે ધરી. પઇસો બરબાદ કરવાને માટે નથી. તેમ સંગ્રહ કરવાને માટે પણ નથી પરંતુ માનવ સેવા અર્થે સુપાત્રે વાપરવાને માટે છે તેનો આ એક આદર્શ બોધપાઠ હતો. મહાત્મા ગાંધીજી અઢળક પઇસાપર કાબુ ધરાવતા હતા પરંતુ એક કાગળનો ટુકડો પણ તેઓ નકામો ફેંકી દેતા નહોતા. મરહુમ હાજી સુલતાન સાહેબનામાં આ ગુણો હતા. દેખાવે તેઓ હમેશાં સ્વચ્છ, સુઘડ અને સભ્ય હતા. સંસ્કૃતી તેમના મુખપર લખાએલી હતી. જો કે તેઓ ચુસ્ત મુસ્લીમ હતા છતાં તેઓનું હૃદય સૌને માટે સમાન હતું. તેમની દફન ક્રીયામાં કોમના સઘળા વર્ગોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારાઓના વિશાળ જનસમુહની તેમજ અન્ય બીન-ગોરાઓની તેમજ પ્રતિષ્ઠિત યુરોપીયનોની હાજરી એ વસ્તુનો પુરાવો આપતી હતી. મરહુમ આજે જો કે આપણી વચ્ચે પ્રત્યક્ષ રીતે નથી છતાં તેઓનો આત્મા આપણી વચ્ચે છે. તેમની સ્મૃતિ વર્તમાન જ નહિ પરંતુ ભવિષ્યની અનેક પેઢીઓ સુધી કાયમ રહેશે. અમારી એવી દ્રઢ માન્યતા છે કે આ દેશમાં આપણો ઉદ્ધાર હીંદીઓ તરીકે સંગઠીત થઇ ઉભા રહેવામાં જ રહેલો છે અને નહિ કે મુસ્લીમ, હીંદુ, ખ્રીસ્તી, પારસી, મદ્રાસી, હીંદુસ્તાની, ગુજરાતી, કાઠીયાવાડી વિગેરે ભેદોને પોષી પ્રત્યેક પોતાનો જ અલગ અલગ સ્વાર્થ જોવામાં. આપણે જેઓ આ દેશમાં એપાર્ટહેડની સામે લડી રહ્યા છીએ તેઓએ આપણી પોતાની અંદર ઘર કરી રહેલાં એપાર્ટહેડના માનસનો સૌથી પ્રથમ નાશ કરવોજ જોઇએ. આ દિશાએ મરહુમ હાજી એલ. એલ. સુલતાને ઘણો ઉમદા દાખલો બેસાડેલો છે. એ સદ્દગત આત્માને સૌથી સારામાં સારી અંજલી એજ આપેલી ગણાય જો તેમણે બેસાડેલા એ સુંદર દાખલાનું યત્કિંચિત પણ અનુકરણ કરવાનો આપણે પ્રયત્ન કરીએ. મરહુમ પોતાના સંતાનોને માટે તેમજ આખી કોમને માટે એ વારસો મુકી ગયા છે જે સઘળી સંપત્તિના કરતાં વધારે કીમતી છે. આપણે સૌ તેને લાયક બનીએ. મરહુમના કુટુમ્બીજનો એટલું આશ્વાસન લઇ શકશે કે તેમના શોકમાં સમસ્ત કોમ ભાગ લઇ રહી છે. મરહુમના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતી બક્ષે. અને તેમના કુટુમ્બીજનોને ધીરજ અને હીંમત બક્ષે અને તેમને પગલે ચાલવાની સદ્દબુદ્ધિ અને શક્તિ બક્ષે.

નોંધ અને સમાચાર

એમ. કે. ગાંધી લાઇબ્રેરી

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલનો બત્રીસમો વાર્ષીકોત્સવ બુધવાર સપટેમ્બર તા. ૨ જીના કવીન સ્ટ્રીટપર આવેલા પારસી રૂસ્તમજી હોલમાં ઉજવાયો હતો. એ પ્રસંગની ખાસ મહત્તા એ હતી કે એજ દિવસે પારસી કોમ તરફથી પોતાની પરેટી ઉજવાઇ રહી હતી અને લાયબ્રેરીનું મકાન જે ઘણા સમયથી જર્જરિત થઇ ગયું હતું તેને ફરી સમારવામાં આવ્યું હતું અને સમાર કામ એજ વખતે પુરૂં થયું હતું. ભાષણ કરનારાઓમાં બીજાઓ ઉપરાંત સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજના પ્રીન્સીપલ મી. નેટ્રેસ અને કોલેજ કમીટીના પ્રમુખ ડો. નારબય હતા. સઘળા ભાષણ કરનારાઓએ પારસી ભાઇ બેનોને પોતાના નવાં વર્ષના અભિનંદન પાઠવ્યાં હતાં અને આવી સુંદર સંસ્થાની હીંદી કોમને ભેટ આપવા બદલ મરહુમ દાનવીર પારસી રૂસ્તમજીને સાભાર અંજલી આપી હતી. મી. સોરાબજી રૂસ્તમજીએ સઘળા ભાષણ કરનારાઓનો આભાર માન્યો હતો. જલસો પુરો થયા બાદ હાજર રહેલા સૌને દુધ અને મીઠાઇના પડીકાં આપવામાં આવ્યાં હતાં.

ડરબન સીટી કાઉન્સીલની સુંદર ચેષ્ટા

ગયે અઠવાડીયે એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીના જલસામાં ભાષણ કરતાં સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજના પ્રીન્સીપલ મી. નેટ્રેસે ઘણાજ ખુશાલીના ખબર આપ્યા હતા કે ડરબનની સીટી કાઉન્સીલે એમ. એલ. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજને પા. ૧૧૨૫૦ની રકમ અને પા. ૫૦૦ની વાર્ષીક મદદ આપવા કબુલ્યું છે. સીટી કાઉન્સીલની ભૂતકાળની કારકીર્દી જ્યારે શાસ્ત્રી કોલેજ કે જેને માટે હીંદી કોમે પા. ૨૦,૦૦૦ ની રકમ આપી હતી, તેના મકાનને માટે એ વખતના હીંદ સરકારના એજન્ટ સ્વ. નામદાર શ્રીનીવાસ શાસ્ત્રીએ પગે પડી ભિક્ષા માગી ત્યારે માંડ અઢી એકર જેટલી જમીન અને તે પણ લીસ ઉપર આપવા કબુલ થઇ હતી, તેના તરફ નજર કરતાં આજની ભવ્ય ચેષ્ટા અદ્દભૂતજ ગણાય જેને માટે હીંદી કોમ સીટી કાઉન્સીલની અનહદ આભારી થશે. એજ ઉદાર નીતી જો ધરો તેમજ અન્ય અગવડો પુરી પાડવામાં અને બસ રેંકની બાબતમાં બીન-ગોરાઓની વાજબી ફરિયાદ દુર કરવામાં બતાવવામાં આવે તો જરૂર સુખ અને સંતોષની દિશાએ એક ચોક્કસ પગલું લેવાયેલું ગણાય. એ સાથે એટલું તો કહેવું જ પડશે કે જ્યાં સુધી બીન-ગોરાઓપર હલકાપણાની છાપ મારનારા બીન-ગોરાઓને લગતા કાયદા હસ્તિમાં હશે ત્યાં સુધી કદી પણ સુખ શાંતી થઇ શકવાની નથી.

ગ્રુપ એરીયાની પરમીટો

યુનીયન પાર્લામેન્ટમાં નેટીવોના પ્રતિનિધિ મી. બી. પી. બન્ટીંગને જવાબ આપતાં મુલ્કી પ્રધાન ડૉ. ટી. ઇ. ડોંગીસે ગયે અઠવાડીયે જણાવ્યું હતું કે ડરબનમાં ભુતકાળમાં બીન-ગોરાઓથી વસાએલાં સ્થળોમાં યુરોપીયનોને વસવાની ૫૬ પરમીટો ગ્રુપ એરીયાઝ એક્ટની રૂએ અપાઇ છે. અને યુરોપીયનો તરફથી વસાયેલા સ્થળોમાં હિંદીઓને વસવાની ૯૫ પરમીટો અપાઇ છે. જોહાનીસબર્ગમાં ૧૧ અને ૧૩, કેપટાઉનમાં ૫૨ અને ૫૬ અને પોર્ટ એલીઝાબેથમાં ૧૭ અને ૧૦ અપાઇ છે.

અમેરીકાએ પરશીયાને આપેલી મદદ

પરશીયામાં તંત્ર બદલાયા પછી નવા વડા પ્રધાન જનરલ ઝહેદીએ અપીલ કરી હતી કે પરશીયાની ત્રીજોરી ખાલી થઇ ગઇ છે. અને દેશનો કારભાર ચલાવવાને તાત્કાલિક મદદની જરૂર છે. આ અપીલની દસ દિવસની અંદર અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ આયઝનહાવરે એ મદદ આપવાના પગલાં લીધાં અને એક કરોડ સાઠ લાખ સીત્તેર હજાર પાઉન્ડની તાત્કાલિક આર્થીક મદદ અપાએલી હોવાનું જાહેર થયું છે.

પાકીસ્તાનના ટ્રેડ કમીશનર

પાકિસ્તાનના દક્ષિણ આફ્રીકા ખાતેના પહેલા ટ્રેડ કમીશનર મી. અબ્દુલ હમીદ પ્રાચા, જેમનું મુખ્ય મથક સોલસબરી (સધર્ન રોડેસીયા)માં છે, તેઓ યુનીયનની મુલાકાતે આવ્યા હતા અને જોહાનીસબર્ગ થઇ ગયે અઠવાડીયે ડરબન આવ્યા હતા. નાટાલમાં તેમણે કોલ ઓનર્સ એસોસીએશન અને બીજી સંસ્થાઓની મુલાકાત લીધી હતી. પાકીસ્તાને ૧૯૫૦માં યુનીયન સાથેના વેપારપરનો પ્રતિબંધ દુર કર્યો હતો. દર વર્ષે એકથી દોઢ લાખ ટન કોલસો તે દક્ષિણ આફ્રીકા પાસેથી લે છે અને બીજી વસ્તુઓ પણ લે છે. તેના બદલામાં પાકીસ્તાન એક લાખ પાઉન્ડનો માલ દર વર્ષે દક્ષિણ આફ્રીકામાં મોકલે છે. મી. પ્રાચાએ અખબારી મુલાકાતમાં જણાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રીકાને જુટ બેગોની જરૂર છે જેથી તેણે પાંચ જુટની મીલો શરૂ કરેલી છે. પાકીસ્તાન તેને માટે જોઇતો કાચો માલ પુરો પાડી શકશે. તેમણે કહ્યું કે પાકીસ્તાન દર વર્ષે પાંચથી સાડા પાંચ કરોડ રતલ ચા અને ૧૫ લાખ ગાંસડી રૂ ઉપજાવે છે. પાકીસ્તાનને દક્ષિણ આફ્રીકા પાસેથી અનેક ધાતુઓની તેમજ બીજા તઇયાર માલ, જેવી કે ઇલેકટ્રીક વસ્તુઓની જરૂર છે.

હીંદે જ્યારે દક્ષિણ આફ્રીકાની દમનનીતીના કારણે દક્ષિણ આફ્રીકા સાથેનો વેપાર બંધ કરેલો છે ત્યારે પાકિસ્તાને શરૂ કરેલો છે.

હાજી એમ. એલ. સુલતાનનું અવસાન

ડરબનના ઘણા જુના અને જાણીતા વતની હાજી એમ. એલ. સુલતાનનું લાંબી માંદગી બાદ રવીવાર સપટેમ્બર તા. ૬ઠીના માલવર્ન ખાતે પોતાના મુકામે સાંજના ૭ વાગે અવસાન થયું. તેમની દફનક્રીયા સોમવારે બપોરે ગ્રે સ્ટ્રીટની મસ્જીદમાં નમાજબાદ બ્રુક સ્ટ્રીટના કબ્રસ્તાનમાં લોકોની ભવ્ય મેદની વચ્ચે થઇ. હાજર થએલાઓમાં હીંદી કોમના સઘળા વર્ગના લોકો તેમજ અન્ય બીન-ગોરાઓ તેમજ પ્રતિષ્ઠિત યુરોપીયનો હતા. કબ્રસ્તાનમાં મરહુમને એમ. એલ. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજના પ્રીન્સીપલ મી. નેદ્રમ, પ્રમુખ ડૉ. નારબય, નાટાલ યુનીવર્સીટીના ડૉ. મેલહમે તથા અન્ય હીંદી નેતાઓ તરફથી અંજલીઓ અપાઇ હતી. મુસ્લીમોનાં શબ સાધારણ રીતે અન્ય ધર્મીઓને માટે ખુલ્લાં મુકવામાં આવતાં નથી પરંતુ મરહુમ હાજી એમ. એલ. સુલતાનની લોકપ્રિયતાના કારણે સૌને તેમના છેલ્લાં દર્શનનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. તેમને આપવામાં આવેલી પુષ્પાંજલીઓનો મોટો ઢગ થયો હતો.

મરહુમ હાજી મહુમ મહમદ લાપા સુલતાનનો દક્ષિણ હીંદમાં મલબારમાં આવેલા કવીલન ગામમાં જન્મ થયો હતો અને હીંદથી આ દેશમાં આવનાર પહેલા વસાહતીઓમાંના એક હતા. નાટાલની સરકારી રેલવેના નોકર તરીકે તેમણે ડરબનના બીરીયા રોડ સ્ટેશનપર ઘણા વર્ષો સુધી નોકરી કરી હતી. તેમાંથી તેઓ પાછળથી વેપારમાં ઉતર્યા અને તેમાં સંપુર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત કરી સારી કમાણી કરી. ઘણા લોકો દાનની રકમો જીવતા જીવત કાઢતા નથી પરંતુ તેઓના મૃત્યુ બાદ વસીયતનામાં મુકી જાય છે. અને તે પણ પહેલાં પોતાના સંતાનો માટે મોટી રકમો મુકી ગયા બાદ થોડું જાહેરને આપતા હોય છે. મરહુમ હાજી સુલતાન સાહેબે આ બાબતમાં નોખી ભાત પાડી અને જીવતા જીવત જ પોતાની કમાઇમાંથી જાહેર દાન કરવા મંડયા. પોતાના એશઆરામનું તેમણે જોયું જ નહિ; જીંદગીભર તેઓ એક ગરીબની જેમ સાદાઇથી રહ્યા. પોતાના સંતાનોનું પણ તેમણે જોયું નહિ પરંતુ ગરીબો તરફ તેમની નજર ગઇ અને ધર્મ, જ્ઞાતી કે જાતી ભેદો પણ તેમણે જોયા નહિ. વધુ ભાગે તેમણે હીંદીઓની કેળવણીને માટે જ દાન કરેલું છે. પ્રથમ તેમણે શાસ્ત્રી કોલેજને પા. ૫૦૦ આપ્યા. ત્યાર બાદ એમ. એલ. સુલતાન એવોકા ઇન્ડિઅન સ્કુલને પા. ૧૫૦૦ આપ્યા. અને બીજી ઘણી સંસ્થાઓને સો સો પાઉન્ડની રકમો આપી. ત્યાર બાદ તેમણે રોકડા એક લાખ પાઉન્ડનું એમ. એલ. સુલતાન ચેરીટેબલ એન્ડ એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટ ફન્ડ સ્થાપ્યું, જેમાં પા. ૧૭૫૦૦ ની રકમ એમ. એલ. સુલતાન ટેકનીકલ કોલેજની સ્થાપનાને માટે નીયુકત કરી જેનો પાયો આવતા માસમાં કરીઝ ફાઉન્ટનમાં નંખાશે અને એ સંસ્થા કુલ પા. ૮૦,૦૦૦ના ખર્ચે બંધાશે. આટલેથી તેમને સંતોષ નહિ થતાં તેમને લાગ્યું કે નાટાલના અન્ય ભાગોમાં પણ ટેકનીકલ કોલેજો હોવી જોઇએ એટલે ઉપરોકત રકમ વધારીને તેમણે પા. ૩૩૦૦૦ની કરી જેમાંથી સાઉથ કોસ્ટ, નોર્થ કોસ્ટ અને મેરીટ્ઝબર્ગમાં પણ ઇન્ડિઅન ટેકનીકલ કોલેજોની શાખાઓ બંધાશે.

ત્યાર બાદ તેમનું ધ્યાન યુનીવર્સીટીઓ તરફ ગયું અને પા. ૨૦,૦૦૦ની રકમ તેમણે નાટાલ યુનીવર્સીટીને બીન-ગોરાઓની કેળવણી માટે આપી, અને હવે પોતાના વસીયતનામાપરથી જોવામાં આવે છે કે તેમણે પોતાની આખી ઇસ્કામતના ત્રીજા ભાગનું પોતાના મરહુમ પત્ની મરીયમ બીબીના સ્મરણાર્થે એક એજ્યુકેશનલ અને હોસ્પીટલ ફન્ડ ઉભું કરવાનું ઠરાવેલું છે. આ રકમ પા. ૩૦,૦૦૦ની થવા જાય છે. એ ઉપરાંત માલવર્ન ઇન્ડિઅન સ્કુલને તેમણે પા. ૪૦૦૦નું દાન આપ્યું છે અને એવાં આપેલાં અનેક દાનોની ગણત્રી થઇ શકે તેમ નથી. આવા દાનવીર આપણી કોમમાંથી મરહુમ સુલતાન સાહેબ એકજ પાકેલા છે તેથી જ તેઓ ગયા છતાં સૌના હ્રદયમાં સ્થાન ધરાવી રહ્યા છે અને ચિરકાળ રહેશે. તેમના અમર આત્માને પ્રભુ ચિરશાંતી બક્ષે, મરહુમ પોતાની પાછળ ચાર પુત્રો અને ચાર પુત્રીઓ મુકી ગયા છે. તેઓને ઇશ્વર ધીરજ અને હીંમત બક્ષે અને પોતાના પિતાને પગલે ચાલવાની સદ્‌બુદ્ધિ અને શકિત બક્ષે.

વિવિધ ખબરો

ગ્રુપ એરીયાઝ એકટના અમલ માટે નવું શસ્ત્ર

ડરબનના નેશનલીસ્ટ પક્ષના સભ્ય, મી. જે. ડી. કલેફ પ્રોવીનશીયલ કાઉન્સીલમાં એક ડ્રાફટ ઓરડીનન્સ દાખલ કર્યો છે જે "લાઇસનસીસ (કંટ્રોલ) એમેન્ડમેન્ટ ડ્રાફટ ઓરડીનન્સ"ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ફકત ૨૦ લીટીનો છે.

આ ઓરડીનન્સ, હાલના ૨૦ વર્ષ જુના ઓરડીનન્સ, જેથી સ્થાનીક અધીકારીઓને લાઇસન્સો મંજુર કે નામંજુર કરવાનો પુરો હક્ક હતો પરંતુ કોર્ટોના ચુકાદાથી તેઓ નામંજુર કરી શકતા નહોતા, તેમાં સુધારો કરે છે.

હવે આ નવા ઓરડીનન્સથી જો સ્થાનીક અધીકારીઓને લાગે કે વેપાર પુરા પ્રમાણમાં છે તો તેઓ લાઇસન્સ નામંજુર કરી શકે છે. આ ઓરડીનન્સ વેપારી લાયસન્સોને અસર કરતો હોવાથી ટ્રાંસવાલના વેપારીઓ વીમાસણમાં પડી ગયા છે. તેઓ માને છે કે ગ્રુપ એરીયાઝ એક્ટનો અમલ કરવાને આ શસ્ત્ર છે, અને આ ઓરડીનન્સનો પુરો સામનો કરશે.

યુનાઇટેડ નેશન્સ

૧૯૪૫માં જરમની, ઇટલી અને જાપાન સામેના યુદ્ધ વખતે ભેગા મળેલા ૫૦ દેશોએ યુનાઇટેડ નેશન્સ બનાવી હતી. આ ઓરગેનીઝેશનનો હેતુ આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતી અને સલામતી જાળવવાનો છે. આલબેનીયા, ઓસ્ટ્રિયા બલગેરીયા, રૂમાનીયા, ફીનલેન્ડ, જરમની, હંગરી, ઇટલી, સ્પેઇન, પોર્ટુગલ, સ્વીટઝરલેન્ડ અને આઇરીશ રીપબલીક, યુનાઇટેડ નેશન્સના સભ્ય નથી.

યુનાઇટેડ નેશન્સમાં પાકીસ્તાની ખેદ જનક વર્તણુક

કોરીયાની પીસ કોન્ફરન્સમાં હીંદને ભાગ લેવા માટેના મત વખતે પાકીસ્તાને હીંદ વીરૂદ્ધ મત આપ્યો હોવાનું જાણવા મળે છે. આથી હીંદમાં ક્રોધ ફેલાયો છે. એશીયન દેશોમાંથી ફકત પાકીસ્તાનેજ વીરૂદ્ધમાં મત આપ્યો હતો. આ વખતે દક્ષિણ આફ્રીકા જેવો વીરૂદ્ધ દેશ પણ તટસ્થ રહ્યો આથી હીંદમાં પાકીસ્તાન માટેની લાગણી પાછી ઓછી થતી જાય છે. પાકીસ્તાની છાપાંઓ હીંદનું અપમાન કરી રહ્યા છે, અને તેઓ મી. અલીએ આપેલા વચનોનો ભંગ કરે છે. હવે તેઓ કાશ્મીરમાં પ્લેબીસાઇટ લેવાય તે પહેલાં જમ્મુ-કાશ્મીર સરકારને નાબુદ કરવા, હીંદી લશકર કાઢી નાખવા અને એડમીરલ નીમીત્ઝની પ્લેબીસાઇટ એડમીનીસ્ટ્રેટર તરીકે નીમણુક કરવા માંગણી કરે છે. હીંદની માન્યતા છે કે પ્લેબીસાઇટની તારીખ

મુકરર કરાવ્યા પછી પાકીસ્તાન હવે મેલી રમત રમે છે. ઘણા જોખમદાર માણસોનું માનવું છે કે જો પાકીસ્તાન પોતાના વચનનું પાલન નહીં કરે તો પ્લેબીસાઈટ શકય નથી.

હીંદમાં રેલ

ગંગા અને ગોમતી નદીઓમાં રેલ આવી હોવાથી, પ્રદેશ સ્ટેટમાં પાણી ફરી વળ્યા છે. આથી ઘણા પાકને નુકશાન થયું છે અને હજારો ઘર વગરના થઇ ગયા છે. જાણવા મળે છે કે લગભગ ૧૦,૦૦૦ ઘરો તુટી ગયા છે અને ઘણા માણસો તેમજ ઢોરોના શબો પાણીમાંથી મળી આવ્યા છે. નદી પાસેના લગભગ ૨૭ ગામો માં પુષ્કળ પાણી ફરી વળ્યા હોવાથી બીજા ગામો સાથેનો તેમનો સંબંધ કપાઇ ગયો છે.

રજીસ્ટ્રેશન ફોટાઓ પાડતી વખતે અપાતા ફોર્મનો હીંદીઓએ દરશાવેલો વિરોધ

ગયે અઠવાડીયે ગણ્યા ગાંઠયા પ્રીટોરીયાના હીંદીઓએ આઇડેનન્ટીટી કાર્ડ માટે ફોટા પડાવ્યા હતા. જો તે ૧૬ વર્ષની ઉપરનો હોય તો તેને "પોપ્યુલેશન રજીસ્ટ્રેશન એકટ નં ૩૦ ઓફ ૧૯૫૦—એશીયેટીકસ"ના મથાળા વાળું એક ફોર્મ "બરો ઓફ સેનસસ એન્ડ સ્ટેટીસટીકસ"નો અમલદાર પુરૂં કરવા આપે છે. આ ફોર્મ માં, સેકસ, રેસ, નેશનેલીટી, જન્મ સ્થળ વીશે સવાલો છે, વળી આ ફોર્મ ભરનાર પાસે, એશીયેટીક રેજીસ્ટ્રેશન સરટીફીકેટ, કોનડોનેશન સરટીફીકેટ, લેટર ઓફ પ્રોટેકશન; ટેમપરરી પરમીટ, પ્રોવીનશીયલ પરમીટ કે એલાઇડ રજીસ્ટ્રેશન સરટીફીકેટ છે તે પુછવામાં આવ્યું છે. વંશ વીશે બીજા ઘણા સવાલો છે અને વાલીઓનું નામ અને ઠેકાણું માગ્યું છે. બાળકોની ઉમર અને પુરૂં ઠેકાણું પણ માંગ્યું છે.

હીંદીઓ પોતાના બાપ દાદાઓ વીશે માહીતી આપવા નહીં ઇચ્છતા હોવાથી અને ગુંચવણ ભરેલા સવાલો ના જવાબો આપવા નહીં ઇચ્છતા હોવાથી તેમણે, હીંદી કોંગ્રેસ મારફતે; તેઓ આ સવાલોના જવાબો આપવા કાયદેસર બંધાયલા છે કે કેમ તે ખબર કાઢવા સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ કરી છે.

"પ્રીટોરીયા ઇન્ડીયન્સ કોમરશીયલ એસોસીયેશન"ની સભામાં બોલતાં ડાયરેકટર ઓફ સેનસસ એન્ડ સ્ટેટીસટીકસ, મી. રાટસે, કહ્યું કે તેમના ડીપાર્ટમેન્ટનો હેતુ આ કામ બીજા શહેરોમાં શરૂ થાય તે પહેલાં પ્રીટોરીયામાં પુરૂં કરવાનો છે. તેઓ એ પોપ્યુલેશન રજીસ્ટ્રેશન એકટને લગતા સુચનો પર વીચાર કરવા પ્રીટોરીયાની હીંદી કોમ્યુનીટીના પ્રતીનીધીઓને મળવા તઇયારી બતાવી હતી. આ એસોસીએશનના પ્રેસીડન્ટ, મી. જીસબે જણાવ્યું કે તેમની વરકીંગ કમીટી આ બાબતમાં પુરી તપાસ કરશે.

દક્ષીણ આફ્રીકામાં વધેલી બેકારી

જુલાઇ મહીનામાં યુનીયનના મુખ્ય મથકોમાં કુલ ૧૨,૦૮૯ નોકરી વગરના હતા. આ આંકડો જુન મહીના કરતા ૨૨૦ વધારે છે. કેપટાઉનમાં ૪,૬૮૫ કામ વગરના હતા અને ત્યાં સૌથી વધારે અન-એમપ્લોઇમેન્ટ છે. જોહાનીસબર્ગમાં ૨,૫૭૦ ડરબનમાં ૨,૩૨૨ અને પ્રીટોરીયામાં ૪૭૦ કામ વગરના હતા. આ આંકડાઓમાં યુરોપીઓ અને કલરડોનો સમાવેશ થાય છે અને નેટીવોને ગણતરીમાં લેવામાં આવ્યા નથી.

નોર્થ રોડેસીયા જતા હીંદીઓને અટકાયત

નોર્થ રોડેસીયા જતા કેટલાક હીંદીઓને બેરામાં ઉતરતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા. એ બારામાં હીંદની સંસદમાં પુછાએલા એક સવાલના જવાબમાં પરદેશ ખાતાના ડેપ્યુટી મીનીસ્ટર શ્રી. એ. કે. ચંદાએ જણાવ્યું હતું કે નોર્થ રોડેસીયા જતા કેટલાક હીંદી ઉતારૂઓને બેરામાં ઉતરવા દેવામાં નહોતા આવ્યા કારણ નોર્ધર્ન રોડેસીયાની સરકાર તરફથી તેઓને એ દેશમાં દાખલ કરવામાં આવશે કે નહિ તેની કશી ખાત્રી આપવામાં આવી નહોતી. એવી ખાત્રીની ભુતકાળમાં જરૂર પડી હતી અને એ બાબતમાં ઇસ્ટ અને સેન્ટ્રલ આફ્રીકા ખાતેના હીંદના કમીશનર તરફથી શું પગલાં લેવામાં આવ્યાં છે એ સવાલના જવાબમાં પ્રધાને જણાવ્યું કે ભૂતકાળમાં એવી કશી ખાત્રીની જરૂર પડેલી નથી. તેમ કશું પુછવામાં પણ નથી આવેલું. આ બનાવની જાણ થતાં હીંદના કમીશનરે નોર્ધર્ન રોડેસીયાના ગવરનરપર તેમજ પોર્ચુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રીકાની સરકારપર તારો કર્યા હતા. નોર્ધર્ન રોડેસીયાની સરકારે જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે પોર્ચુગીઝ સત્તાધીશોએ હીંદી ઉતારૂઓને બેરા ઉતરવા નહિ દીધા તેને માટે તે જવાબદાર નથી. વધુમાં તેણે જણાવ્યું કે નવા ઉતારૂઓને નોર્ધર્ન રોડેસીયામાં દાખલ કરવામાં આવશે કે નહિ તેની એવા વસાહતીઓએ સરહદપર ઇમીગ્રેશન ઓર્ડીનન્સની જરૂરીયાતો પુરી પાડેલી છે કે નહિ, એ જાણ્યા પહેલાં તેનાથી કશી ખાત્રી આપી શકાય નહિ. પોર્ચુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રીકાની સરકારે એવો જવાબ આપ્યો કે નોર્ધર્ન રોડેસીયાની સરકારે તેવા વસાહતીઓને પોતાના દેશમાં દાખલ કરવામાં આવશે કે નહિ કશી ખાત્રી આપેલી નહિ હોવાથી તેઓને બેરામાં ઉતરવા નહિ દઇ શકાયા.

આર્યન સ્પોર્ટર્સ કલબ (પોર્ટ એલીઝાબેથ)

પોર્ટ એલીઝાબેથની આર્યન સ્પોર્ટર્સ કલબની ત્રેવીસમી વાર્ષીક મીટીંગ ગુજરાતી હોલમાં મળી હતી. જે વખતે આવતી સીઝન માટે નીચેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા: લાઇફ પેટ્રન: મી. જે. ડ્યુ; પેટ્રનો: મેસર્સ પી. મકન, ટી. એફ. દુલ્લભ, એલ. નાગર, બી. દાજી, એન. એફ. બાંસદા; પ્રેસીડન્ટ: એન. પી. ઉમલી; વાઇસ પ્રેસીડન્ટ: એન. એમ. વાઘમારીયા અને બી. ટી. ગોવીંદજી; સેક્રેટરી: આર. ભાણા; એસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી: એલ. ડાહ્યા; ટ્રેઝરર: ઇ. રણછોડ કેપટન: એન. પી. ઉમલી; વાઇસ કેપટન: આર. ભાણા; સ્કોર કીપર: ડી. ડાહ્યા; ઇ. પી. આઇ. સી. યુ.ના ડેલીગેટો: આર. ભાણા અને એમ. રણછોડ; ટેબલ ટેનીસ વિભાગ કેપટન: આઇ. બાંસદા; વાઇસ કેપટન: બી. જે. ગોવીંદજી.

પરચુરણ

—સ્મગલ થતા માલ વીશે માહીતી આપવા બદલ ઇનામ આપવાની સીંગાપોર કસ્ટમની નીતી ઘણી સફળ નીવડી છે. લેજીસલેટીવ કાઉન્સીલે હવે આ બાબતમાં બમણી રકમ બાજુએ મુકી છે.

—હીંદમાં, મી. બેનડીકટોવની જગ્યા એ મી. ગેનશીકોવની રશીયન એનવોઇ તરીકે નીમણુક કરી છે.

—ગોલ્ડ કોસ્ટ અને નાઇજીરીયા માટે હીંદી કમીશનરની નીમણુક કરવા હીંદ અને બ્રીટીશ વચ્ચે ગોઠવણ થઇ છે.

શ્રી. ગાંધી જયંતી જ્ઞાન યજ્ઞ

જોહાનીસબર્ગ, શ્રી. ગાંધી હોલમાં પૂજ્ય બાપુજીની આગામી ૮૪મી જન્મજયંતી નિમિત્તે, ભાદરવા સુ. ૧૨ તા. ૨૦-૯-૫૩ રવિવારથી ભાદરવા વદ ૧૨ (રેંટિયા બારશ) તા. ૪-૧૦-૫૩ રવિવાર સુધી, શ્રી. ગાં. ભ. વિદ્યાલયના શિક્ષક ઉમિયાશંકર જોખાકર તથા શહેરના જાણીતા સેવાભાવી ડૉ. વલ્લભભાઇ પટેલના સંચાલન હેઠળ પંદર દિવસ સુધી દરોજ સાંજે ૭-૧૫ થી ૮-૩૦ સુધીનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે, જેમાં પ્રાર્થના—બાપુજીની આત્મકથામાંથી વાચન—બાપુજીની જીવન ઝરમર—વૈષ્ણવજન ભજન રામધૂન વગેરેનો કાર્યક્રમ નિયત કરવામાં આવ્યો છે. બાપુજીને પુષ્પાંજલી આપવા જુદી જુદી જ્ઞાતિના સમાજના અને જુદા જુદા ધર્મના સદગૃહસ્થોને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યાં છે. દરેક હીંદી ભાઈ બહેનને તથા દરેક ધર્મના ભાઇ બહેનને, બાપુજીના આદર્શો સમજવા અને ઝીલવા આ જ્ઞાનયજ્ઞનો લાભ લેવા હાર્દીક વિનંતી કરવામાં આવે છે. જુદાં જુદાં સ્થળોએ આવા કોઇ કાર્યક્રમનું અનુકરણ થાય એ ઇચ્છવા જોગ છે.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે પહોંચતા કરવા માટે

અમે ટનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA NATAL.

ગાંધી હોલમાં સુંદર જલસો

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

સામ નથી કર્યો. તેમનું આખું જીવન પ્રેમ અને સેવામય છે. પોતાના સંસારી જીવન દરમીયાન તેમણે દાકતરી અભ્યાસ કરેલો હોઇ તેઓ એ જ્ઞાનનો રોગીઓની સેવામાં મફત ઉપયોગ કરે છે. ડૉ. એન. પી દેસાઇ અને લગભગ ત્રણ વર્ષ હીંદમાં ગાળી ટુંક સમય થયાં પાછા આવેલા ડૉ. એસ એસ કુપન, જેઓએ એમ એ. ની અને ડૉકટર ઓફ ફીલોસોફીની ડીગ્રીઓ મેળવેલી છે, તેઓને આ શુભ પ્રસંગે વ્યાખ્યાન આપવાનું ખાસ આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું. ડૉ દેસાઇએ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાંથી ટાંકી "મોક્ષ પ્રાપ્તિના માર્ગ" પર બોધદાયક વિવેચન કર્યું હતું. અને ડૉ. કુપને "દૈવી જીવન" પર રસીક તેમજ બોધદાયક પ્રવચન કર્યું હતું. મહાત્મા ગાંધીજીનાં જીવનનું ઉદાહરણ આપી તેમણે કહ્યું કે તેમનું જીવન ખરેખરૂં દૈવી જીવન હતું જે સૌને માટે અનુકરણીય છે. સૌથી વિશેષ આકર્ષક અને હૃદય સ્પર્શી એ પ્રસંગે થએલી પ્રાર્થના અને ભજનકીર્તનો હતાં, જે શ્રીમતી રંગનાયગી પથર અને પાર્ટી અને શ્રી નારણદાસ ટેલરના કુટુમ્બ તરફથી રજુ કરવામાં આવ્યાં હતાં. એ ભજન કીર્તનો ઘણાં સુંદર રીતે ગવાયાં હતાં અને ભકિતભાવથી ભરેલાં હતાં. હાલના આપણા લગભગ સઘળા જાહેર જલસાઓમાં પ્રથા પડી ગયેલી છે તે સીનેમાની નકલ તેમાં નહિ હતી. જેઓ ગાંધીજીની બલ્કે શ્રીકૃષ્ણની પણ જયંતિઓ ઉજવે છે, તેઓને માટે એ ખરેખર અનુકરણીય હતું, કેમકે આવી જયન્તિઓના શુભ પ્રસંગોને બેશક અજાણપણે હમણાંમાં હાંસિપાત્ર કરી દેવામાં આવે છે. ગયા સોમવારના જલસાના સંચાલકોને તેમજ ભજન કીર્તન કરનારાઓને જે સુંદર રીતે તેઓએ આખો કાર્યક્રમ રજુ કર્યો હતો તેને માટે હાર્દીક અભિનંદન ઘટે છે.

દક્ષિણ આફ્રીકામાં યુરેનિયમ

જુલાઇનાં 'શિક્ષણ અને સાહિત્ય' લખે છે:

દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર રાષ્ટ્રસંઘના ઠરાવોની નિરાંતે અવગણના કરી શકે છે તેનું રહસ્ય સમજાતું નથી. બ્રીટન અને અમેરિકા જેવા રાષ્ટ્રસંઘના પ્રમુખ દેશો એ વસ્તુ શા માટે નભવા દે છે. એ પણ ભારે કોયડો છે. બીજા દેશો એ ઠરાવોની અવગણના કરે તો યુદ્ધની ધમકી શું—યુદ્ધ જ આરંભાય છે. કાશ્મીરની બાબતમાં હીંદ જો યુનોના ઠરાવની અવગણના કરશે તો સખ્ત પગલાં પણ ભરી શકાય અને ભરવામાં આવશે, એવી ધમકી અમેરીકાનો પ્રતિનિધિ રાષ્ટ્રસંઘની બેઠકમાં આપ્યો હતો. 'ન્યુ યોર્ક ટાઇમ્સ'ના ૨૩મી મેના અંકમાં છપાયેલી નીચેની માહિતિ ઇંગ્લંડ અમેરીકા શાથી દક્ષિણ આફ્રિકાને છંછેડવા માગતાં નથી, તેનો કાંઇક ખુલાસો સુચવી શકે:

લંડન, તા ૨૨મી મે,

"દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક માણસે બટન દબાવ્યું અને બ્રીટનમાં અણુ ફોડવાની એક સાંકળ શરૂ થઇ. એ અણુઓ ફોડવાથી જે શકિત ઉત્પન્ન થઇ તેનાથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં ધક્કો પહોંચાડવામાં આવ્યો અને અણુશકિત માટે યુરેનિયમ ધાતુ પ્રાપ્ત કરવાનું નવું કારખાનું શરૂ થયું. અર્થાત્ હોડવા માટે જે અણુઓ મેળવવા માટેનું કારખાનું શરૂ કરવાનો વિધિ અણુ ફોડીને ગોકલેલા ધકકાથી કરવામાં આવ્યો.

"ઇંગ્લાંડના બર્કશાયરમાં આવેલા હાવેલ અણુ સંશોધન-કેન્દ્રમાં અણુઓની ઢગલી તઇયાર રાખવામાં આવી હતી. દક્ષિણ આફ્રિકાની "એંગ્લો-અમેરીકન કોર્પોરેશન લી." ના ચેરમેન સર અર્નેસ્ટ ઓપનહાઇમરે દક્ષિણ આફ્રીકામાં જોહાનીસબર્ગ નજીક આવેલ ડેગોફોન્ટેનની સોનાની ખાણમાં એક બટન દબાવીને રેડિયો સિગ્નલ મોકલ્યો, જેણે ઇંગ્લાંડના હાવેલ કેન્દ્રમાં અણુની ઢગલીમાં ફુટવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરી. એ ઢગલીમાંથી પછી જે શકિત ઉત્પન્ન થઇ તેણે વળતો ધકકો દક્ષિણ આફ્રિકા તરફ મોકલ્યો. જેથી યુરેનિયમનું નવું કારખાનું શરૂ થઇ ગયું

"બ્રીટનના પુરવઠા-પ્રધાન ડંકન સેન્ડીઝે લંડન સાથે જોડેલા રેડીયો વાતહારથી વાયુ પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે, "દક્ષિણ આફ્રિકાના નિરુપાતો સોનામાંથી યુરેનિયમ ખેંચી કાઢવાની સારી કરામત વિકસાવી છે.

"સર અર્નેસ્ટ ઓપનહાઇમરે ડેગોફોન્ટેનમાં યુરેનિયમ ખેંચવાનું બીજું કારખાનું આજે (તા. ૨૨મી મે) ખુલ્લું મુકતાં જણાવ્યું કે, "દક્ષિણ આફ્રિકાની સોનાની ખાણો દુનીયાની બે સૌથી વધુ કીમતી ધાતુઓ—યુરેનિયમ અને સોનું—પ્રાપ્ત કરવામાં સૌથી મોટી બની ગઇ છે."

સપ્ટેમ્બર મહિનાની સમીક્ષા

લેખક: "લહરિ"

લેટીન ભાષામાં સાતને SEPTEM કહે છે (સં સપ્તમ) પુર્વે રોમન કાળના સમયમાં કેલેન્ડરના સાતમા મહિનાને રોમ રાજ્યના રાજાના માનમાં કામ ચલાઉ તે રાજાના નામથી જ ઓળખાવતા હતા સુધારેલાં ક્રિશ્ચિયન કેલેન્ડરમાં તે મહિનાને કાયમને માટે સપ્ટેમ્બર માસના કેટલાક જાણવા જોગ બનાવોની તવારીખ નીચે મુજબ છે:

તા ૧ લીએ. બીજું વિશ્વ યુદ્ધના મંડાણરૂપે જર્મનીએ પોલાંડપર આક્રમણ કરેલું ૧૯૩૯.
" " " સ્વ. એની બીઝેન્ટે મદ્રાસમાં હોમરૂલ લીગની સ્થાપના કરેલી ૧૯૧૬
" " " બંગાળાના ભાગલા પાડવાથી હીંદમાં રાષ્ટ્રિયત્વ જોરપર આવ્યું
" ૩ જીએ ઓલીવર ક્રોમવેલનું ઇંગ્લંડમાં મરણ ૧૬૫૮.
" ૪ થીએ દાદાભાઇ નવરોજીનો નવસારીમાં જન્મ ૧૮૨૫.
" ૫ મીએ સર રાધાકૃષ્ણનો મદ્રાસમાં જન્મ ૧૮૮૮.
" " " અમેરીકાની પહેલી સ્વતંત્ર કોંગ્રેસ ૧૭૭૪.
" ૬ ઠ્ઠીએ પ્રેસીડંટ મેકીન્લેને અમેરીકામાં આપઘાત કર્યો ૧૯૦૧.
" " " શાપુરજી જીવણજી રાંદેરીયા ડરબનમાં ગુજરી ગયા ૧૯૪૫.
" ૯ મીએ કીશોરલાલ ઘનશ્યામ મશરૂવાળા વર્ધામાં ગુજરી ગયા ૧૯૫૨.
" ૧૦ " ટોલસ્ટોયનો રશીયામાં જન્મ ૧૮૨૨.
" ૧૧ " ફીલ્ડ માર્શલ જાન સ્મટસનું મરણ ૧૯૫૦.
" " " કાયદે આઝમ મહમદ અલી ઝીણાનું કરાંચીમાં મરણ ૧૯૪૮.
" " " હીજરી વર્ષ ૧૩૭૩મું શરૂ થાય
" ૧૨ " અકબર બાદશાહનું દિલ્હીમાં અવસાન ૧૬૦૫
" " " ફ્રેંચોએ પોંડીચેરી લીધેલું ૧૭૪૬.
તા. ૧૩ મીએ જતીંદ્રનાથ દાસ લાહોરની જેલમાં શહિદ થયા ૧૯૨૯.
" " " શેશાદ્રિ આયરનું મદ્રાસમાં મરણ ૧૯૦૧.
" " " સુપ્રીન્ટેન્ડંટ સાન્ડર્સનું લાહોરમાં ખુન ૧૯૨૮.
" ૧૫ " નેપોલીયનનો મોસ્કોમાં વિજય પ્રવેશ ૧૮૧૨.
" ૧૬ " સર ફિરોઝ શેઠનાનું મુંબઇમાં અવસાન ૧૯૩૮.
" ૧૭ " મેનીલમાં સ્વ. મુસા હાજી કાસમની સ્મારક સ્કુલ ખુલ્લી મુકાઇ ૧૯૩૪.
" ૧૮ " મુંબઇનો બેટ અંગ્રેજોને દાયજામાં અપાયેલો ૧૬૬૨.
" ૧૯ " વિનોબા ભાવેનો મહારાષ્ટ્રમાં જન્મ ૧૮૯૫.
" " " વિઝયા ફુંગીનું બર્માની જેલમાં અપવાસથી મૃત્યુ ૧૯૨૯.
" " " પંડીત ભાતખંડે સંગીતકારનું પુનામાં અવસાન ૧૯૩૬.
" ૨૦ " વિદુષિ એની બીઝેંટનું મદ્રાસમાં મૃત્યુ ૧૯૩૩.
" ૨૧ " સ્ટીવન ગ્રીકાનીનો હંગેરીમાં જન્મ ૧૭૯૨.
" ૨૨ " શ્રીનિવાસ શાસ્ત્રીનો મદ્રાસમાં જન્મ ૧૮૬૯
" " " મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતિનો ટંકારામાં જન્મ ૧૮૨૫.
" " " માઇકલ ફેરેડનો ઇંગ્લંડમાં જન્મ ૧૭૯૧.
" " " પ્રેસીડંટ વિઠ્ઠલભાઇ પટેલનું સ્વીટઝરલેન્ડમાં મરણ ૧૯૩૩.
" " " દ. આ. ની સુવર્ણનગરી જોહાનીસબર્ગ સુવર્ણ મહોત્સવ ઉજવ્યો ૧૯૩૬.
" ૨૩ " સર હોરમસજી પી. મોદીનો મુંબઇમાં જન્મ ૧૮૮૧.
" ૨૫ " હરિજન સેવા સંઘની મુંબઇમાં સ્થાપના થઇ ૧૯૩૨.
" ૨૬ " રંગીલા રસુલના લેખક રાજપાલનું લાહોરમાં ખુન થએલ ૧૯૨૯
" ૨૭ " રાજા રામ મોહન રાયનું કલકત્તામાં મરણ ૧૮૩૩.
" " " જનરલ લુઇબોથાનો ગ્રે ટાઉનમાં જન્મ ૧૮૬૨.
" " " જ્યોર્જ સ્ટીવન્સે ઇંગ્લંડમાં પહેલ વહેલી આગ ગાડી ચલાવી ૧૮૨૫.
" ૨૮ " અંગ્રેજી રાષ્ટ્રગીત "ગોડ સેવ ધી કીંગ" કવિ જેન બુલે રચેલું ૧૭૪૫.
" " " લોર્ડ નેલ્સનનો ઇંગ્લંડમાં જન્મ ૧૭૫૮.
" ૨૯ " પોમ્પીઇ ધી ગ્રેટનું રોમમાં અવસાન ૧૪૮ B.C.
" ૩૦ " પોમ્પીઇ ધી ગ્રેટનો રોમમાં જન્મ ૧૦૬ B.C.
" " " રમાનંદ ચેટરજીનું મદ્રાસમાં અવસાન ૧૯૪૪.
" " " લોર્ડ રોબર્ટસનો ઇંગ્લંડમાં જન્મ ૧૮૩૨.
" " " " બર્કનહેડનું " મરણ ૧૯૩૦.

બીડીનું વ્યસન અને આરોગ્ય

(ક્ષિતીન્દ્રકુમાર નાગ અંગ્રેજીના લેખપરથી)

બીડીનું વ્યસન રાષ્ટ્રને ધૂળમેળું કરી દેશે કે શું એવું આજે લાગે છે. બીડીનું વ્યસન આટલું બધું વધી ગયું છે એ સિગારેટો તથા તેની નકલી બનાવટોને આભારી છે એ ઉઘાડું છે. સિગારેટ બહુ જ ચાલાકીથી તઇયાર કરેલી સાદી વસ્તુ છે. એક નાનકડા કાગળના ટુકડામાં થોડી તંબાકુને વીંટાળી દીધી એટલે પત્યું. એ સહેલાઇથી સાથે રાખી શકાય છે અને બીડી પીનાર ચાહે ત્યારે અને ચાહે ત્યાં તે પી શકે છે.

ન્યુયોર્ક શહેરની સાઇકોલોજીકલ સર્વીસ 'સેન્ટર' નામની સંસ્થાના ડાયરેક્ટર ડૉ. હેન્રી સી. લીંક પી. એચ. ડી. "યોર લાઇફ" નામના સામયિકના ૧૯૩૮ના ઓગસ્ટના અંકમાં 'ત્યારે તમે ગોન અપ ઇન સ્મોક દેવાના છો?' મથાળા નીચે પ્રગટ થયેલા લેખમાં લખે છે: 'લગભગ દરેક બીડી પીનારને મોડુંવહેલું માલુમ પડે છે કે તે બીડી પોતાની ઇચ્છાથી નહીં પણ ટેવને વશ થઇને પીએ છે અને એ ટેવ ઘણું કરીને હાનિકારક છે. એટલે તે બીડીનું વ્યસન છોડવાને મથે છે, પણ તે કેવી રીતે છોડવું એની તેને સમજ પડતી નથી. કેટલીક વાર હસુપસુ મનથી અને કેટલીક વાર પુરેપુરી ગંભીરતાથી પોતાના વ્યસન સામે તે ઝુઝે છે પણ એમાં કશું વળતું નથી.'

બીડીની 'આદતથી' તેમ જ જેની ટેવ પડી જાય એવી બીજી વસ્તુઓના સેવનથી માણસનું આવરદા ઘટવા પામે છે એ પરત્વે અમેરિકાની વીમા કંપનીઓએ પણ ગંભીર ચીંતા વ્યકત કરી છે.

બીડી પીવાથી થતા અથવા ઉગ્ર બનતા રોગોની યાદી ન્યુયોર્કની કાર્લ હેન્રી કંપનીએ તઇયાર કરાવી છે. એ બિવડાવનારી યાદીમાં બીડીથી થતા અથવા ઉગ્ર બનતા રોગોની સંખ્યા ચિસ્તાળીસ જેટલી જણાવવામાં આવી છે. આ હકીકત ડૉ. પ્રાઇન્સ હોપકિન્સના "ગોન અપ ઇન સ્મોક" એ નામના પુસ્તકમાં આપવામાં આવી છે (પા. ૯૫). ડૉ. હોપકિન્સ અમેરીકન સાઇકોલોજીકલ એસોસીએશનના સભ્ય છે અને બ્રિટીશ સાઇકોલોજીકલ સોસાયટી તથા રોયલ જ્યોગ્રાફિક સોસાયટી તથા બીજી અનેક વૈજ્ઞાનિક સોસાયટીઓના સભ્ય છે. વળી, કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સીટીના ડૉ. ડબલ્યુ. ઇ. ડિક્સને 'તંબાકુની ટેવ' મથાળા નીચેના ૧૯૨૭ની સાલમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા લેખમાં જણાવ્યું હતું કે, પચાસ કરતાં વધારે રોગોમાં અથવા રોગોનાં લક્ષણોમાં તંબાકુ ભાગ ભજવે છે.

આ ઉપરાંત, ડૉ. ફ્રેંક લીયટન વુડ, એમ. ડી. 'વોટ યુ શુડ નો એબાઉટ ટોબેકો' એ નામના પોતાના પુસ્તકમાં મેટ્રોપોલિટન વીમા કંપનીએ હમણાં તઇયાર કરાવેલા આંકડાના બુલેટિનનો અને મરણપ્રમાણ વધી જવાના સંબંધમાં એ વીમા કંપનીની ચીંતાનો ઉલ્લેખ કરે છે. એ પુસ્તકમાં ડૉ. વુડે જોન હોપકીન્સ યુનિવર્સીટીના ડૉ. રેમન્ડ પર્લ તથા મેયો ફાઉન્ડેશન નામની સંસ્થાએ તંબાકુને અંગે તાજેતરમાં કરેલા વૈજ્ઞાનિક તેમ જ વૈદકીય સંશોધનનાં પરિણામો આપ્યાં છે તથા વીમા કંપનીના વિચારો આ પ્રમાણે ગણી બતાવ્યા છે: 'ભારે ચીંતા કરાવનારા રોગો ત્રિદોષ, મેનીનજાઇટિસ, કેન્સર, મધુમેહ, મગજની રકતવાહિની તુટી જવી, હૃદયનો કાયમી રોગ વગેરે હતા. આ બધા રોગોનાં—મેનીનજાઇટિસને એમાં કદાચ અપવાદરૂપ ગણી શકાય—કારણ, વૃદ્ધિ તથા તે મટવામાં તંબાકુનો ઉપયોગ ઘણી વાર પ્રતિકૂળ ભાગ ભજવે છે. ઉપર ગણાવવામાં આવેલા રૂધિરાભિસરણના બધા રોગોમાં એ બહુ જ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે.' (પા. ૭)

બીડી પીવાની ટેવની ફેફસાં પર થતી અસરના સંબંધમાં આપણે ડૉ. વુડની વાત સાંભળીશું: 'બીડી પીવાથી ગળા પર, શ્વાસવાહિનીઓ પર તેમ જ ફેફસાં પર સ્થાનિક તેમ જ એ અવયવોની કાર્યશક્તિ પર માઠી અસર થાય છે. સ્થાનિક અસર ધુમાડામાં રહેલા રસાયણી પદાર્થના ઘર્ષણને કારણે થાય છે. અવયવોની કાર્યશક્તિ પર બે રીતે અસર થાય છે. એક ફેફસાંના સ્નાયુઓને લોહી પહોંચવામાં વિક્ષેપ થવાને કારણે થતી અને બીજી બીડી પીવાને લીધે સામાન્ય રીતે પોષક તત્ત્વો પર અને રોગનો સામનો કરવાની તાકાત પર થતી અસરને કારણે પરિણમતી લેખી શકાય. (પા. ૯૭)

'બીડી પીવાની ટેવ ફેફસાંનો ક્ષય થવામાં ત્રણ રીતે કારણભૂત બને છે. એક તો એ કે શ્વાસવાહિનીઓની આળી ચામડીને સોજો લાવવામાં જે કંઇ કારણભૂત બને છે તે ત્યાં આગળ ક્ષયનાં જંતુઓને વસાવવામાં પણ કારણભૂત બને છે.

'બીડીની ટેવ પાચનશક્તિ મંદ કરીને તથા વજન ઓછું કરીને પણ ક્ષયનો રોગ લાગુ પડવામાં કારણભૂત બને છે. બીડીની ટેવ ખોરાક લેવાની રૂચિ ઘટાડે છે....પરંતુ, અમે અફસુસ જાણીએ છીએ કે બીડીની સજ્જડ આદતવાળા લોકો બીડી પીવી છોડી દેવાંની સાથે તેમનું વજન વધે છે. (પા. ૧૦૧)

'બીડીની ટેવ ક્ષય રોગ થવામાં કારણભૂત બને છે તથા તે મટવામાં વિઘ્નરૂપ બને છે એનું ત્રીજું કારણ એ છે કે તે ફેફસાંના તંતુઓને લોહી પુરૂં પાડવાની ક્રિયામાં દખલ કરે છે.' (પા. ૧૦૨)

પરિણામે, પહેલાં સિગારેટોને 'કોફીનના ખીલા' એવું નામ આપવામાં આવતું હતું તેને ડૉ. વુડે વાજબી ઠરાવ્યું છે, કેમ કે, તે આરોગ્યને હાનિકારક છે તથા ક્ષયનો રોગ થવામાં કારણભૂત છે એ વાતનો કયારનોયે સ્વીકાર થઇ ચુકયો છે.

હવે આપણે લેનોક્સ જોન્સ્ટન અને એફ. સી. ગોર્ડન નામના બ્રિટિશ દાકતરોની ગંભીર ચેતવણી સાંભળીએ: 'બીડીની ટેવ ફેફસાંના ક્ષયની સારવાર માટેના લગભગ બધા જ સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરે છે—તાજી હવા, રોગગ્રસ્ત ફેફસાંની શિથિલતા (બીડી પીવાથી ઉધરસ થાય છે, એને કારણે સાજા થવાની પ્રક્રિયામાં વિક્ષેપ પડે છે અને લોહી પડવાનું શરૂ થાય છે)....આથી બીડી પીવાને લીધે ફેફસાંનો ક્ષય, જેટલા પ્રમાણમાં તંબાકુ લેવામાં આવે અને જેવી જાતની બીડી પીવામાં આવે તેટલા પ્રમાણમાં ઉગ્ર બને છે એ વિષે કશી શંકા છે ખરી?' (બ્રીટીશ મેડીકલ જર્નલ, સપ્ટેમ્બર ૯, ૧૯૫૦, પા. ૬૩૦).

આપણે ૧૯૫૨, ડિસેમ્બર ૨૭નો પી. ટી. આઇ.નો મદ્રાસનો હેવાલ પણ સરખાવીએ:

ડૉ. એચ. જે. એફ. મેઇસીન નામના બેલ્જિયમના કેન્સરના નિષ્ણાત અને આંતરરાષ્ટ્રીય કેન્સર યુનિયનના સેક્રેટરીએ આજે અહીંયાં છાપાંઓને આપેલી મુલાકાતમાં જણાવ્યું કે, બીડી પીવાની અસર સંબંધી તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા સંશોધનપરથી એવું અનુમાન તારવવામાં આવ્યું છે કે બીડીની ટેવ ફેફસાંનું કેન્સર થવાનું મુખ્ય કારણ છે. લાગલાગટ બીડી પીધે જ રાખનારાઓને એ રીતે પચીસ વરસ પીધા બાદ ફેફસાંનું કેન્સર થાય છે.

વળી, 'ધી જોન્સ હોપકિન્સ મેડિકલ સ્કુલ' કહે છે કે, 'ખુબ બીડી પીનાર ૯ ૨ વરસ પોતાનું આયુષ્ય ટુંકું કરે છે. બીડી ન પીનારા સામાન્ય રીતે ૬૯ વરસ જીવે છે, બીડી પીનાર ૬૦ વરસ.'

વળી મધ્યમસર બીડી પીવાના સંબંધમાં ડૉ. વુડ આપણને આ રીતે ચેતવણી આપે છે: 'દાકતરો અથવા બીજા કોઇ કહે કે મર્યાદામાં રહીને બીડી પીવાથી નુકસાન થતું નથી તો એ વાતથી ભોળવાશો નહીં....અમુક અંશે એ સાચું હોય એમ બને, પણ એક વખતે તમે બીડીની ટેવમાં ફસાયા પછી તમે સાચા અર્થમાં મર્યાદામાં રહીને બીડી પીવાનું રાખી શકતા નથી.' (શુડ વીગેન સ્મોક? પા. ૪૯)

પોતાના દરદીઓને બીડી પીવાની રજા આપનાર દાકતરની સ્થિતિની બાબતમાં ડૉ. હોપકિન્સ કહે છે: 'બીડી પીવાની ટેવવાળો દાકતર બેશક એ પછીથી પોતાના દરદીઓને બીડી પીવા વિરૂદ્ધ અસરકારક રીતે સલાહ આપી શકતો નથી, સિવાય કે તે 'હદ ઉપરાંત' બીડી પીતો હોય. અને એ શબ્દપ્રયોગનો દરેક જણ પોતાને ફાવતો અર્થ કરે છે. કેમ કે, પોતે જે ટેવ છોડવાને નારાજ હોય એવા લોકો પૈકી એ ખરાબ છે એમ ભાગ્યે જ કોઇ કબુલ કરશે. બીજું, બીડી પીનારા દાકતરો બીડી પીવા વિરૂદ્ધ કડક ભાષામાં કદાચ બોલે તો તેમના દરદીઓ તેમને દંભી તરીકે લેખશે અને તેમની સલાહ કાને ધરશે નહીં. આ ઉપરાંત, બીજા કોઇની જેમ દાકતરને ગાટે વિરોધ પેદા કરે એવી સલાહ આપવાનું મુશ્કેલ હોય છે એ આપણે ભુલવું ન જોઇએ. એમ કરવામાં, દરદીને તેના પ્રત્યે વધુ નરમ વલણવાળો હોય એવા પોતાના હરીફ દાકતરને ત્યાં મોકલી આપવાનું જોખમ રહે છે.' (ગોન અપ ઇન સ્મોક, પાન ૧૨૯)

ધનિકોને પાલવે તેવો એ વૈભવ માણવાનો ખ્યાલ, જ્યાં ખોરાક, કપડાં, આરોગ્ય અને કેળવણીની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો પણ આપણને પુરી પડતી નથી એવા આપણા દેશની કારમી ગરીબાઇ સાથે સુસંગત નથી. આમ છતાં, અમેરીકાના વિચારવાન લોકોને માટે એ વસ્તુ કેટલી બધી ગંભીર થઇ પડી છે તે 'વોટ યુ શુડ નો એબાઉટ ટોબેકો?' (તંબાકુ વિષે તમારે શું જાણવું જોઇએ?) એ પુસ્તકમાંના નીચે ટાંકેલા નોંધપાત્ર ઉતારાપરથી જણાશે:

'આ દેશમાં કરોડો સ્ત્રી અને પુરૂષ, યુવાન અને વૃદ્ધ સંતોષપુર્વક બીડી પીએ છે. એમ ને એમ તેઓ અનિશ્ચિત સમય સુધી બીડી પીવાનું ચાલુ રાખશે, પણ એ રીતે તેઓ પોતાના આરોગ્યને તેમ જ જીવનને કેવા જોખમમાં મુકી રહ્યાં છે એની તેમને ખબર નથી. એનું કારણ એટલું જ છે કે, નાણાં તથા તંબાકુની કંપનીઓની લાગવગને લીધે છાપાંઓએ તંબાકુથી થતી ઝેરી અસર સંબંધી હકીકતો અમેરીકાની પ્રજા આગળ આવતી કાં તો રોકી રાખી છે અથવા દબાવી રાખી છે. બીડીના ટેવમાંથી મુકત રહેલા હજી એથીયે વધુ સંખ્યામાં લોકો છે અને તેમને જો એ પદાર્થ અંગેની સાચી હકીકતો જાણવા દેવામાં આવે તો તેની આદતની ગુલામી

માંથી તેમને ઉગારી લઇ શકાય એમ છે. એમ થાય તો હવે પછી જન્મનારાં કરોડો બાળકો સારી સ્થિતિમાં જન્મે, તેમની બાલ્યાવસ્થા વધારે સારી રીતે વીતે, તેમનાં માબાપો કરતાં તેઓ વધારે સારા નાગરિકો નીવડે અને ખાસ કરીને તેમની બીડી પીનાર માતાઓ 'બીડી પીવાથી માણસના શરીર, મન અને ભાવના પર થતી અનેક ઝેરી અસરો અંગેની સાચી હકીકતો જાણે.'

આ બધું જોતાં, બીડી પીવાની ટેવને હળવા દિલથી અને કાંઇક બેપરવાથી માનવજીવનને સ્પર્શતી એક મામૂલી વસ્તુ તરીકે ન લેખવી જોઇએ. બળતામાં ઘી હોમવાને બદલે એ ટેવ દુર થાય એને માટેના સઘળા પ્રયાસો બીડી પીનારાઓ તેમ જ ન પીનારાઓએ ગંભીરપણે કરવા જોઇએ. સ્વાભાવિક રીતે જ બીડી પીવા બાબત આઓને અણુગમો હોય છે. પણ ખાસ કરીને તેમને એ તરફ વાળવા માટે એકધારો, પ્રબળ અને ચાલાકી ભર્યો પ્રચાર કરવામાં આવે છે. સ્ત્રીઓ સામાન્ય રીતે ભાવનાની દૃષ્ટિએ દુર્બળ હોય છે અને તેથી તેઓ એ ટેવની વધારે સહેલાઇથી શિકાર બને છે. અને તેથી આપણી બહેનો જો એ ગોઝારી ટેવમાં ફસાય તો હીંદની સ્ત્રીઓના સઘળા આદર્શોની જ નહીં, પણ માનવજાતના ભાવિની પણ વિડંબના થશે.

હસનબીબી

એક સત્ય ઘટના

લીવીંગસ્ટનથી એક ભાઇએ હીંદના એક અખબારમાં પ્રસિદ્ધ થએલા આ ખબર મોકલી આપ્યા છે:

પાકીસ્તાન અસ્તિત્વમાં આવ્યું એ ઇ. સ. ૧૯૪૭ની રક્તરંજીત સાલ હતી. ધર્મની જુદાઇને કારણે પાકીસ્તાનીઓ અને હીંદવાસીઓ એક બીજાનાં ગળાં કાપતા. પંજાબમાં એ વખતે સુનામ નામના ગામમાં તારાસીંગ નામના એક વૃદ્ધ ગૃહસ્થ રહેતા. એમને મુસલમાનો માટે ખાસ પ્રેમ હતો એવું નહોતું. એમના એક પુર્વજ ભાઇ મજિસીંગનો ઓરંગઝેબે ઘાત કરેલો જ્યારે બીજા એક પુર્વજ બાબા સુખસીંગની પણ એક મુસલમાને હત્યા કરેલી.

પાકીસ્તાનમાં ગુજરાત સ્ટેશનપર હીંદુ શીખ નિર્વાસીતોને લાવતી ગાડી રોકી લઇને મુસલમાનોએ ત્રણ ચાર હજાર મુસાફરોની કત્લ કરી નાખતાં તેનો પ્રત્યાઘાત પુર્વ પંજાબમાં પણ થયો; અને સુનામના શીખોએ મુસલમાનોની કતલ શરૂ કરી. એક સાત વર્ષની મુસલમાન છોકરી હસનબીબી આ કતલખોરોને હાથ ચડી અને તેનું શું કરવું તેની ચર્ચા શરૂ થઇ.

'એને કાપી જ નાખો. લાહોરમાં મારી પુત્રીને એ દુષ્ટોએ એમજ વધેરી નાખેલી.' પાકીસ્તાનમાંથી નિર્વાસિત થઇ આવેલા એક શીખે સંતાપ પુર્વક જણાવ્યું.

બીજા એક ધર્માભિમાની શીખે સુચવ્યું કે, 'એમ નહિ. એ કરતાં તો આપણે તેને શીખ ધર્મની દીક્ષા આપીએ અને ઉમરલાયક એકાદ શીખ જુવાન સાથે તેને પરણાવી દઇએ.

આ ચર્ચા ચાલતી હતી ત્યાં સરદાર તારાસીંગની જઇફમૂર્તી શાંતપણે ઉભી થઇ. તેમણે જઇ હસનબીબીને ખભે હાથ મુકી તેને ધીરજ આપી અને પછી શીખ જમાતને ઉદ્દેશી કહ્યું, એમ નહિ બને. હું તેને ઉછેરીશ અને તે પણ એવી રીતે કે જે જોઇને દુષ્ટમાં દુષ્ટ મુસલમાન પણ શરમીંદો બને. હું તેને મુસલમાન તરીકે જ ઉછેરીશ, અને બધું શાંત પડયે તેના માબાપ કને પાછી મોકલી આપીશ. એ એને ઘેર પાછી ફરે ત્યારે એનું શીલ હિમાલય જેવું પવિત્ર રહેવું જોઇએ. આપણે શીખ છીએ યુદ્ધના સમયે આપણે સઘળી દયામાયા છોડીને લડીએ છીએ, પણ શાંતિના સમયમાં સાચી ધાર્મીકતાથી વર્તીએ છીએ એ મારે મુસલમાનોને શીખવવું છે.'

સરદારજી હસનબીબીને પોતાને ઘેર લઇ ગયા. ૭ વર્ષ સુધી હસનબીબી એમને ઘેર રહી. એમના પરિવારના બાળકો સાથે એ રમતીખેલતી. ક્યારેક એમના વૃદ્ધ પત્નીને ઘરકામમાં મદદ કરતી. સરદારજીએ તેને જાતે લખતાં વાચતાં શીખવ્યું એટલુંજ નહિ પરંતુ તેને મુસલમાની ધર્મ તથા રીતરિવાજનું પણ શિક્ષણ આપ્યું. પાંચ હજાર શીખોના એ ગામમાં માત્ર હસનબીબી જ એક મુસલમાન રહેલી.

કોમી ગાંડપણ શાંત પડતાં સરદારજીએ હસનબીબીના બાપ ફતેઅલ્લીની તપાસ કરવા માંડી પણ તેનો ક્યાંય પત્તો ન મળતાં તેમણે વધુ શોધ કરવાનું માંડી વાળ્યું. હસનબીબી હવે પંદર વરસની થઇ હતી એટલે તેને કોઇ સારા મુસલમાન જુવાન સાથે પરણાવી દેવાનો તેમણે વિચાર કર્યો. પાકીસ્તાનમાંથી કોઇ યોગ્ય જુવાનની પાકીસ્તાન સરકાર તરફથી ભલામણ મેળવવા તેમણે ભારત સરકારને લખ્યું. લગ્ન પાછળ જે કંઇ ખર્ચ થાય તે પોતે આપશે એવો પણ ભારત સરકાર પરના પત્રમાં ખુલાસો કરેલો. તેમણે જણાવેલું, મારી ત્રણ પુત્રીઓના લગ્ન મેં જે રીતે કરેલાં છે એજ રીતે હસનબીબીનું પણ કરીશ.

પણ એજ અરસામાં ફતેઅલી જીવંત હોવાનો અને પાકીસ્તાનમાં એક દુકાન ચલાવી આજીવિકા મેળવતો હોવાનું જાણવામાં આવ્યું. સરદારજી તરત હસનબીબીને ફતેઅલ્લીને સોંપવા ઉપડયા. સરદારજીને જોઇ ફતેઅલ્લીની આંખમાં કૃતજ્ઞતાના આંસુ આવી ગયાં અને તેમને ચુમી લીધા.

સરદારજી હસનબીબીની તેના પિતાને સોંપણી કરવા ગયા હતા, પરંતુ હસનબીબી છ વર્ષ તેમની સાથે રહીને તેમના કુટુંબ સાથે એવી હળીભળી ગએલી કે તે આ રીતે સોંપાવા તત્પર નહોતી. સરદારજીએ પ્રેમપુર્વક તેને તેનું કર્તવ્ય સમજાવ્યું અને કપડાં તથા એવી બીજી ભેટ સાથે એના પિતાને તેની સોંપણી કરી.

ફતેઅલ્લી આ પછી સરદારજીને એક હોટલમાં ચા પીવા લઇ ગયો. એક મુસલમાન અને એક શીખને એક જ ટેબલ પર બેસી ચા પીતાં અને હસી હસીને વાતો કરતાં જોઇ લોકોનું ટોળું હોટલ બહાર જમા થએલું.

ખુદાનો બંદો

પિતા કાલુવેદી અને માતા તૃપ્તાજી જેવા પવિત્ર અને ગુણી માતાપિતાની કુખે જન્મ લેનાર નાનકો નાનપણથી જ કોઇ વિચિત્ર અને ઉદાર સ્વભાવનો લાગતો તેનું મન બીજા બાળકોની માફક સાધારણ રમતોમાં તો જરાય લાગતું જ નહીં. જરાક સમય મળે ત્યારે પોતાની ઉમરના બાળકોને ભેગાં કરી પ્રભુની મોટાઇ અને માનવીના સદાચરણની જ વાતો કરવી એને ગમતી.

નાના બાળકોને ભણવાનું છોડાવી દઇ પ્રભુભજન માટે એ એકઠાં કરતો, અને ફરિયાદ બિચારા માબાપને સાંભળવી પડતી. સીમમાં મોકલે તો ગોવાળને ભેગા કરી ભજન ધૂન લગાવે અને પરિણામે ગાયો ખેતરમાં છુટી ફરે. ગોવળીયા દંડાય. પૈસા લઇ બીજે ગામે ખરીદીએ મોકલે તો રસ્તામાં ગરીબગુરબાંને જોઇ તેને આપી દીયે.

છેવટે પિતા કંટાળ્યા અને તેના બનેવી જયરામ શેઠને ત્યાં મોકલી આપ્યો.

જયરામ શેઠને નવાબને ત્યાં મોટી ઓળખાણ. લાગવગ લગાડી નાનકાને મોદીખાનામાં નોકરી અપાવી.

થોડા દિવસ તો ઠીક ચાલ્યું. પણ પરોપકારી જીવને ક્યાંય ચેન પડતું નથી. કામ કામનું કામ કર્યો જાય છે. વખત વહ્યો જાય છે નાનકો નવાબને ખુશ કરી મોદીખાનાનો ઉપરી પણ બને છે છતાં કોણ જાણે એને વસવસો રહી જાય છે.

છેવટે એણે પોતાનું ધાર્યું જ કર્યું. નવાબનો કોઠાર પણ ગરીબગુરબાંઓ માટે ખુલ્લો મુકી દીધો. તેમને માટે મોદીખાનેથી સદાવ્રતો ચાલુ થયાં. હજારો મનુષ્યો નાનકાની જય પુકારવા લાગ્યા. અનેકને સહાય મળવા લાગી. તેમણે નાનકાને આશીર્વાદ દીધો.

નાનકો રાજ્યનો એક માત્ર નોકર અને તેની આટલી બધી કીર્તી!

નવાબને કાને વાત ગઇ. નવાબે દીવાનને બોલાવ્યો. કોઠાર અને ચોપડાઓ તપાસવા હુકમ કર્યો.

કોઠાર જોવાયો. માલ જોખાયો. ચોપડા પણ તપાસાયા. પણ નવાબને ક્યાંય નુકશાન નથી. લોકો વિચારમાં પડયા. એમ કેમ બને? ફરી હિસાબ જોવાય પણ નવાબને કંઇ નુકશાન નથી. ઉલટું નવાબને ચોપડે નાનકાના થોડાક રૂપિયા જમા નીકળતા હતા.

નાનકાના દુશ્મનો પાછા પડયા. પણ નાનકાની પ્રભુપરાયણ વૃત્તિ વધી ગઇ. ભક્તની આબરૂ રાખનાર પ્રભુનો જાણે તેને સાક્ષાત્કાર થયો. એવા માલિકની નોકરી છોડી નવાબની નોકરી ક્યાં કરે? વિચારી નાનકો ચાલતો થયો.

અને પંજાબને ગુરૂ નાનક મળ્યા.

ગુજરાતી કેલેન્ડર

સંવત ૨૦૧૦ ની સાલનું

(૧) મહિના વાર, તિથિ સાથે અંગ્રેજી તારીખ.

(૨) દરેક માસના મુખ્ય દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.

(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની રાશી તેની શરૂઆતનો સમય સાઉથ આફ્રિકાના સ્ટેન્ડર્ડ ટાઇમમાં.

(૪) રાશીના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવામાં ખાસ જરૂરના.)

(૫) દિવસ અને રાત્રીનાં ચોઘડીઆં.

(૬) આર્ટ પેપર ઉપર સુંદર ધાર્મિક ચિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુંબમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું જોઇએ.

કીંમત: શી. ૨-૬ પોસ્ટેજ સાથે.

—:પ્રસિદ્ધ કર્તા:—

શ્રી. ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ
પી. ઓ. બોક્સ ૬૯૦,
ડરબન (નાતાલ.)

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકો તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોટાઓ માટે છે.

કીંમત ફક્ત પા. ૧-૧૯-૦.

આ ઓફીસેથી મળશે.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, **NATHOO TABHA,**
107 Queen Street, **Phone 24647.**
Telegraph "Mani," **DURBAN.**

સુંદર નવી નવલ કથાઓ

માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શશીન ઓઝા ૧૫ ૦
સાથી રા. ના. પાઠક ૧૨ ૦

ખાંડેકરના પુસ્તકોનો અનુવાદ

સોનેરી છાયા ૧૦ ૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી ૧૦ ૦
આશાઓનારા ૧૨ ૦
છાયા પ્રકાશ ૧૩ ૬

ર. મ. દેશાઇ કૃત

દિવડી ૧૨ ૦

Obtainable from:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Phoenix, Natal.

નવાં પુસ્તકો

ત્યાગ મૂર્તી અને બીજા લેખો ૬ ૦
શ્રાદ્ધના તેર દિવસ ૧ ૦
ધર્મ ગ્રંથન ૫ ૦
જીવન શોધન ૮ ૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG,
Phoenix, Natal.

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિષે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩–૬.

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

'Indian Opinion', P. Bag,
Phoenix, Natal.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૩ સપટેમ્બર	હીંદુ ૨૦૦૯ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૭૨	પારસી ૧૩૨૨ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧૧	સુદ. ૩	૨	૧૦	૬–૦૧	૫–૪૫
શની	૧૨	,, ૪	૩	૧૧	૬–૦૦	૫–૪૬
રવી	૧૩	,, ૫	૪	૧૨	૫–૫૯	૫–૪૭
સોમ	૧૪	,, ૬	૫	૧૩	૫–૫૮	૫–૪૮
મંગળ	૧૫	,, ૭	૬	૧૪	૫–૫૭	૫–૪૯
બુધ	૧૬	,, ૮	૭	૧૫	૫–૫૬	૫–૫૦
ગુરૂ	૧૭	,, ૯	૮	૧૬	૫–૫૫	૫–૫૧
શુક્ર	૧૮	,, ૧૦	૯	૧૭	૫–૫૪	૫–૫૨
શની	૧૯	,, ૧૧	૧૦	૧૮	૫–૫૩	૫–૫૩
રવી	૨૦	,, ૧૨	૧૧	૧૯	૫–૫૨	૫–૫૪
સોમ	૨૧	,, ૧૩	૧૨	૨૦	૫–૫૧	૫–૫૫
મંગળ	૨૨	,, ૧૪	૧૩	૨૧	૫–૫૦	૫–૫૬
બુધ	૨૩	,, ૧૫	૧૪	૨૨	૫–૪૯	૫–૫૭
ગુરૂ	૨૪	વદ ૧	૧૫	૨૩	૫–૪૮	૫–૫૮

અમારા નિશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

ઈતીહાસ

દેશ વીદેશ ભા. ૧ ૨ ૯
ગુજરાતનું ગારવ ૧ ૯
હીંદના ઇતીહાસની રૂપરેખા ભા. ૧ ૨ ૨
દેશ દીપકો ૨ ૦

ભુગોળ

આર્થીક ભુગોળ ૫ ૯
ભુગોળ પરીચય ભા. ૩ ૧ ૧૦
" ભા. ૪ ૨ ૩

વાંચન માટે સાહીત્ય

પ્રાચીન સમયની રસ કથાઓ ૧ ૯

અંક ગણીત

અંકગણીતના મુળ તત્વો ૨ ૦
મીડલ સ્કુલ અંકગણીત ભા. ૧ ૨ ૯
મારું ગણીત ભા. ૧ ૧ ૩
" " ભા. ૩ ૧ ૬
" " ભાગ ૪ ૨ ૦

સુલેખન માળા આ માળામાં નીચલા ચાર પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

ચોથી ,, ૨ ૩
પાંચમી ,, ૩ ૦

સુલેખન તાલીમ વર્ગ
" " ધોરણ ૧–૨–૩–૪
પ્રત્યેકની કીંમત ૧ ૦

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧ ૧ ૩
" ૨ ૧ ૩
" ૩ ૧ ૬
" ૪ ૧ ૬
" ૫ ૧ ૮
" ૬ ૧ ૮
" ૭ ૧ ૮

નવયુગ વાચન માળા

પુસ્તક પહેલું ૧ ૩
પુસ્તક બીજું ૨ ૦
પુસ્તક ત્રીજું ૨ ૩
" ચોથું ૨ ૩

વિદ્યાપીઠ વાચન માળા

ચાલણ ગાડી ૧ ૦
પહેલી ચોપડી ૧ ૦
બીજી ચોપડી ૨ ૦
ત્રીજી ,, ૨ ૩

Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag, PHOENIX, NATAL.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ	૭	૬
જીવન પરોઢ	૧૧	૦
મહાદેવ દેસાઈનું જીવન ચરીત્ર	૨	૬
મહાદેવ દેસાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
" " " ભા. ૨	૧૨	૦
" " " ભા. ૩	૧૧	૬
" " " ભા. ૪	૮	૦
" " " ભા. ૫	૧૧	૦
બાપુની કારાવાસ કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય (છાપેલી કોપી સાથે)	૧૦	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)	૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૧	૬
બાપુના પત્રો: (આશ્રમની બેનો જોગ)	૨	૧
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૧
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	૦
મંગળ પ્રભાત	૧	૦
ગાંધીજીના સમાગમમાં	૫	૦
પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી)	૩	૦
અમારા બા (કસ્તુરબા ગાંધી)	૪	૦
પ્રેમ પંથ (વા. ગો. દેસાઈ)		૬
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર	૧	૦
બાપુની સેવામાં	૩	૦
અસહકારનો વિચાર	૧	૦
ગાંધીજી (એક અધ્યયન)	૧૦	૦
કસ્તુરબા સ્મારક અંક—('ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન')	૧	૬
ગાંધી સ્મારક અંક	૨	૦
બાપુના—બા ને પત્રો (કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો)	૨	૬
હાઈડ્રોઈડ	૧	૧
નળ આખ્યાન	૭	૬
મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)	૧ ૦	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)	૮	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સભાનું બંધારણ	૧	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag., Phoenix, Natal.

અમારા નવા પુસ્તકો

નવલ કથાઓ

એકનું પ્રયાણ (ઝવેરચંદ મેઘાણી)	૫	૦
કરૂણા દેવી (સાને ગુરૂજી)	૨	૩
માનવતા ના ઝરણા (ગણેશ વાસુદેવ માવળંકર)	૩	૦
શામના રખોપા સાને ગુરૂજી	૧૦	૦
સર્જાતાં નીર (નરહરભાઈ શાહ)	૭	૬
પ્રથમ પત્ની અને બીજી વાતો (પર્લ બક)	૭	૬

ગાંધી સાહીત્ય

મહારાજ અને મહાત્માજી	૪	૬
બાપુના પારણા (ઝવેરચંદ મેઘાણી)	૧	૬

મળવાનું ઠેકાણું:

C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ તથા ટુંકી વાર્તાઓ

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૧	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
રસબીંદુ (ર. વ. દેસાઈ)	૭	૦
તુલસી ક્યારો (એ)	૮	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૮	૦
બીરૂ. સાથી "	૧૧	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૩	૬
દેવદાસ (શરદબાબુ)	૫	૦
ત્રણ વાર્તા "	૨	૬
શુભદા "	૩	૦
ચાર અધ્યાય (રવીન્દ્રનાથ ટાગોર)	૫	૩
ઘરે બાહીરે "		૬
રાજર્ષી	૭	૦
લાવણ્ય	૫	૬
શેષ બીંદુ	૭	૦
ભાગ્ય નિર્માણ	૭	૬
ત્રણ અરધુ બે	૪	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
દેન ફૂલ	૧	૦
કાંન્તી	૬	૦
[illegible] બાપુ	૭	૬
ક્રૌંચ વધ	૧૦	૬
અણખુટ ધારા	૭	૬
અધુરી વાત	૧૦	૩

ઉચું અને સારૂં સાહીત્ય

ગંગોત્રી (કાવ્યા સંગ્રહ) ઉમાશંકર જોશી	૭	૬
ગીતામાધુરી " " મનુદેસાઈ	૪	૦
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ:

INDIAN OPINION,
P. BAG,
PHOENIX.

વાંચવા લાયક સુંદર પુસ્તકો

વિવેક અને સાધના (કેદારનાથ)	૭	૬
ગીતા ધ્વની " "	૧	૩
કેળવણી વિકાસ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા " "	૪	૬
સમુળી ક્રાંતી " "	૫	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી	૭	૬
પૂર્વ આફ્રીકાની સફર (કાકા કાલેલકર)	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરૂ)	૧૫	૦
કેળવણી અને સંસ્કૃતીનું ભાવી (રાધા કૃષ્ણન)	૨	૦
જીવતા તહેવારો	૫	
મારૂં હીંદનું દર્શન (જવાહરલાલજી)	૧ ૦	૦
સરદાર વલ્લભભાઈ ભાગ ૧	૧૩	૦
મારી જીવન કથા રાજેન્દ્રપ્રસાદ	૧ ૦	૦
સરદારનાં ભાષણો	૧૧	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમદાવાદનો મજુરોની લડત ઇતિહાસ)	૧	૩
વિરાજવહુ (શરદબાબુ)	૧	૩
ગ્રામ્ય વિદ્યાપીઠ (શીક્ષકો માટે)	૨	૧

મળવાનું ઠેકાણું:

'Indian Opinion', P. Bag, Phoenix, Natal.

D. B. MODI & SONS

Specialising in Indian, English, Groceries, Condiments, Hair oils, Spices, Fancy goods, and everything for the "INDIAN HOME."

Try Our Famous
"India Mix Masala."

High Class Indian Confectionery Always in Stock.

Phone 35-4771.

30b 17th Street, Vrededorp
Johannesburg.

---

૫૦ વર્ષની જુની અને જાણીતી દુકાન

ડી. બી. મોદી એન્ડ સન્સ

કરીયાણાં, ગંધીયાણાંનાં જુનાં વ્યાપારી

દેશી હેર ઓઈલ, મરી મસાલો વીગેરે દેશી ઘરની ઉપયોગી અનેકો અનેક વસ્તુઓ હમેશાં સ્ટોકમાં મળશે.

ઈન્ડીઅન અને ઈંગ્લીશ ગ્રોસરીનાં સ્પેશીયલીસ્ટ
જોબર્ગની જુનામાં જુની મીઠાઈની દુકાન.

"ઈન્ડિયા મીકસ મસાલાં"નાં
મેન્યુફેકચરરો.

તાજુ ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું આદુ ૧/૬ રતલ; મોટી કળીનું લસણ ૧/૬ રતલ; ગોળ બાસ ફીટ ૧૦/૬ ડઝન; લાંબી અને રકવેર બાસકીટો ૧૬/૦ ડઝન; કપુરી તથા સેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોરટેજ અલમ......બનાના, કાચા બનાના, પોપો, પાઈનાપલ, નાચીસ અને મેન્ડરીન રોજના બજાર ભાવથી મળશે. દેશી શાકભાજીમાં સુરતી સફેદ પાપડી, કાળી પાપડી, તુવેર સીંગ, વેંગણ, સેકટાની શીંગ, દુધી અને લીલાં મરચાં મળશે. શી. ૭–૬ થી શી. ૧૦નું પારસલ બનાવી પોસ્ટથી મોકલીએ છીએ. સુરણ, આંબા હળદ તથા લીલી હળદની મોસમ ચાલુ થઈ છે. કાચી કેરી પણ હવે મળી શકશે.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ લાલુભાઈ કારીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ ચોખા સેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,

34 President St., Corner Diagonal Street.

JOHANNESBURG.

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેકટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બધી જાતના માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ ક્રેપડીચીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૩–૨૬૫૧

ગ્રોસરી મળવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

JHAVER HIRA & CO.,

Phone: 24932 **118 Victoria Street,**
DURBAN.

અમારે ત્યાં

ગાંધીવટુ, કઠોળ, હવન, પુંજાની સામગ્રી અને લગન અંગેની દરેક જોઈતી વસ્તુઓ મળશે.

ગ્રાહકોનો સંતોષ એજ અમારો મુદ્રા લેખ છે. એકજ વખત મંગાવી ખાત્રી કરો. માલ સારો અને ચોખ્ખો જાતી દેખરેખ નીચે મોકલવામાં આવે છે. કંટ્રી ઓર્ડરો સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

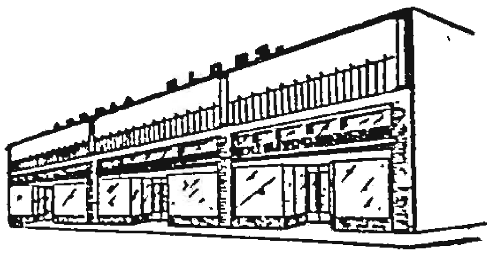

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયેલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઈનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીંટી બકલસ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

116 Prince Edward Street, Durban.

એવું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના અમે સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રિકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અરેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત રીતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32390

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion
Phoenix, Natal.

ARRIVALS OF GUJARATI BOOKS AT HAND

ગુજરાતી પુસ્તકો

	શી.	પે.
ગુજરાતી ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી	૨૦	૦
મહાભારત મુળ	૪૦	૦
ગુજરાતી ઇંગ્લીશ લેટર રાઈટર	૧૩	૬
રામચરિત્ર રામાયણ	૧૩	૬
ભવિષ્યવાણી	૨૦	૦
દાદીમાનું ચર્ખું	૨૦	૬

Film India Monthly	7	0
Life After Death	3	0
Elementary Teachings Of Hinduism	3	0
Light Of Truth (Hindu Bible)	22	6

All kinds of MUSICAL INSTRUMENTS REPAIRED at our address

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

Phone: 26070

286 Grey Street, Corner Lorne & Grey Street, DURBAN.

GIHWALA STORE

(Established 1945)

કેપટાઉનના જુના અને જાણીતા વેપારી

ડાયરેકટર

ડીકાભાઈ છગનલાલ ઘીવાલા

અમે દરેક જાતનો દેશી અનાજ અને કરીયાણું રાખીએ છીએ.

ભાવ કીફાયત

જાતે મળો યા લખો

2 Aspeling Street, CAPETOWN.

Phone: 23102.